

ELÇİLERİN İŞLERİ

1-2 Teofilos, ilk kitabımda, Yeşua'nın yapmaya ve öğretmeye başladığı her şeyi, seçmiş olduğu elçilere Kutsal Ruh aracılığıyla buyruk verdikten sonra göğe alındığı güne dek olan olayları yazmışım. ³ Yeşua çektiği acılardan sonra çok sayıda kanıtla kendisinin dirilmiş olduğunu elçilere gösterdi. Kırk gün boyunca onlara görünüp Tanrı'nın Krallığı hakkında konuştu. ⁴ Kendileriyle bir aradayken onlara şu buyruğu verdi: **“Yeruşalem'den ayrılmayın, benden işitmiş olduğunuz Baba'nın vaadinin gerçekleşmesini bekleyin. ⁵ Çünkü Yuhanna suyla vaftiz etmişti, ama siz birkaç gün içinde Kutsal Ruh'la vaftiz edileceksiniz.”**

⁶ Elçiler bir araya geldiklerinde Yeşua'ya, “Efendimiz, İsrail'e krallığı şimdi mi geri vereceksin?” diye sordular.

⁷ Onlara, **“Baba'nın kendi yetkisiyle belirlemiş olduğu zamanları ve mevsimleri bilmek size düşmez”** dedi. ⁸ **“Ama Kutsal Ruh üzerinize inince güç alacaksınız. Yeruşalem'de, bütün Yahudiye'de, Samariya'da ve dünyanın dört bucağında benim tanıklarım olacaksınız.”**

⁹ Bunları söyledikten sonra, onlar bakarken Yeşua yukarı alındı. Bir bulut O'nu gözlerinin önünden alıp uzaklaştırdı. ¹⁰ Yeşua giderken onlar gözlerini dikkatle göğe dikmiş bakıyorlardı. Ansızın beyaz giysiler içinde iki adam yanlarında belirdi.

¹¹ Onlara, “Ey Galileliler, neden durmuş göğe

bakıyorsunuz? Aranızdan göğe alınan bu Yeşua, göğe çıktığını nasıl gördünüzse, aynı şekilde geri gelecektir” dedi.

¹² Bundan sonra elçiler, Yerusaleml'e yaklaşık, Şabat günü yürüyüşü mesafesinde bulunan Zeytin Dağı'ndan Yerusaleml'e döndüler.

¹³ Öğrenciler kente girince kaldıkları evin üst katına çıktılar. Petrus, Yuhanna, Yakov, Andreas, Filipus, Tomas, Bartalmay, Matta, Alfay oğlu Yakov, Yurtsever Simon ve Yakov'un oğlu Yahuda oradaydı. ¹⁴ Bunların tümü, kadınlar, Yeşua'nın annesi Mariyam ve kardeşleri hep birlikte yüksek sesle sürekli dua ediyorlardı.

¹⁵⁻¹⁶ O günlerde Petrus yaklaşık yüz yirmi kardeşten meydana gelen topluluğun ortasında ayağa kalkıp şunları söyledi: “Kardeşler, Kutsal Ruh'un David'in ağzından Yeşua'yı tutuklayanlara yol gösteren Yahuda'ya ilişkin önceden bildirdiği şu Kutsal Yazı'nın yerine gelmesi gerekiyordu.

¹⁷ Çünkü Yahuda bizden biri sayıldı, bu hizmette onun da payı vardı. ¹⁸ Şimdi bu adam, yaptığı kötülüğe karşılık aldığı parayla bir tarla satın aldı. Sonra baş aşağı düştü, bedeni yarıldı ve tüm bağırsakları dışarı fırladı. ¹⁹ Olayı Yerusaleml'de yaşayan herkes duydu. Tarlaya kendi dillerinde 'Akeldama' yani 'Kan Tarlası' dediler. ²⁰ Çünkü Mezmurlar Kitabı'nda şöyle yazılmıştır:

“ ‘Onun meskeni ıssız kalsın. İçinde kimse oturmasın.’

Ve,

‘Görevini başka birisi üstlensin.’ ”

²¹⁻²² “Bu nedenle, Yuhanna'nın vaftiz günlerinden başlayarak Efendi Yeşua'nın aramızdan

alındığı güne dek bizimle geçirdiği bütün zaman boyunca yanımızda olan adamlardan birinin, Yeşua'nın dirilişine tanıklık etmek üzere bize katılması gerekiyor.”

²³ İki kişiyi önerdiler. Bunlar Barsabba denilen ve Yustus diye de bilinen Yosef ile Mattiya'ydı. ²⁴ Şöyle dua ettiler: “Sen, Efendi, bütün insanların yüreğini bilirsin. Bu iki kişiden hangisini seçtiğini bize göster. ²⁵ Yahuda'nın kendine yaraşan yere gitmek üzere bıraktığı hizmeti ve elçilik görevini üstlenecek olan kimdir?” ²⁶ Bu iki kişi için kura çektiler. Kura Mattiya'ya düştü ve on bir elçiye katıldı.

2

¹ Pentekost Günü geldiğinde, hepsi birlik içinde aynı yerdeydiler.

² Ansızın gökten, güçlü bir rüzgârın sesini andıran bir ses geldi ve buldukları yeri doldurdu. ³ Ateşe benzer diller görüldü ve dağılıp üzerlerine indi. ⁴ Hepsi Kutsal Ruh'la doldular ve Ruh'un onları konuşturduğu başka dillerle konuşmaya başladılar. ⁵ Yerusalemler'de dünyanın her ülkesinden gelmiş inançlı Yahudiler yaşıyordu. ⁶ Bu sesi duyunca şaşkınlık içinde toplandılar. Çünkü herkes kendi dilinin konuşulduğunu duyuyordu. ⁷ Hepsi hayranlık ve şaşkınlık içinde birbirlerine şöyle dediler: “Bakın, bu konuşanların hepsi Galileli değil mi? ⁸ Nasıl oluyor da herkes kendi ana dilinin konuşulduğunu duyuyor? ⁹ Persler, Medler, Elamlılar, Mezopotamya'da yaşayanlar, Yahudiye'de, Kapadokya'da, Pontus'da, Asya İli'nde, ¹⁰ Frigya'da, Pamfilya'da, Mısır'da,

Libya yörelerinde oturanlar, Roma'dan kalkıp gelenler, hem Yahudiler hem de Yahudilik inancını benimseyen, ¹¹ Giritliler ve Araplar'ı duyuyoruz. Tanrı'nın büyük işlerini kendi dilimizde konuştuklarını duyuyoruz!" ¹² Hepsi şaşkına döndü ve birbirlerine, "Bunun anlamı nedir?" diye sordular. ¹³ Bazıları, "Bunlar taze şarabı fazla kaçırmış olmalı" diyerek alay ettiler.

¹⁴ Bunun üzerine Onbirler'le birlikte ayağa kalkan Petrus yüksek sesle kalabalığa şöyle seslendi: "Ey Yahudiyeliler ve Yerusalemliler, bu durumu size açıklayayım. ¹⁵ Bakın saat daha sabahın dokuzu! Bu adamlar sandığınız gibi sarhoş değiller. ¹⁶ Tanık olduğunuz bu olay, Peygamber Yoel'in önceden sözünü ettiği olaydır:

¹⁷ 'Son günlerde olacak, diyor Tanrı,

Ruhum'u bütün insanların üzerine dökeceğim. Oğullarınız ve kızlarınız peygamberlik edecekler. Gençler görümler,

Yaşlılar da rüyalar görecek.

¹⁸ Evet, ve o günlerde kadın erkek Hizmetkârlarımın üzerine Ruhum'u dökeceğim. Onlar da peygamberlik edecekler.

¹⁹ Yukarıda, gökte harikalar göstereceğim, Aşağıda, yeryüzünde belirtirler,

Kan, ateş ve duman bulutları görülecek.

²⁰ Efendi'nin büyük ve görkemli günü gelmeden önce Güneş karanlığa gömülecek,

Ay kan rengine bürünecek.

²¹ O zaman, Efendi'nin adını çağıran herkes kurtulacak.' "

22 “Ey İsrâelliler, bu sözlere kulak verin! Nasıralı Yeşua, bildiğiniz gibi, Tanrı’nın, kendisi aracılığıyla aranızda yaptığı mucizeler, harikalar ve belirtilerle kimliği kanıtlanmış biriydi. 23 Tanrı’nın belirlenmiş amacı ve ön bilgisi uyarınca elinize verilen bu adamı, yasa tanımaz kişilerin aracılığıyla çarmıha gerip öldürdünüz. 24 Tanrı O’nun ölüm acılarına son vererek O’nu diriltti. Çünkü O’nun ölüm tarafından alıkonulması olanaksızdı. 25 David O’nun hakkında şöyle der:

‘Efendi’yi her zaman önümde gördüm, Sağımda durduğu için sarsılmam.

26 Bu yüzden yüreğim mutlu, dilim sevinçlidir.

Üstelik bedenim de umut içinde yaşayacak;

27 Çünkü sen canımı ölümler diyarında bırakmayacaksın, Kutsalının çürümesine izin vermeyeceksin.

28 Yaşam yollarını bana bildirdin.

Varlığınla beni mutlulukla dolduracaksın.’

29 “Kardeşler, size büyük atamız David’in hem öldüğünü, hem de gömüldüğünü ve mezarının bugüne dek burada olduğunu açıkça söyleyebilirim.

30 David bir peygamber olarak, kendi soyundan birinin tahtına oturacağını Tanrı’nın kendisine ant içerek vermiş olduğu sözden biliyordu. 31 Geleceği görerek Mesih’in dirilişine yönelik şunları söyledi: ‘O, ölümler diyarında terk edilmedi, bedeni çürümedi.’

32 Hepimiz buna tanık olduk. Tanrı Yeşua’yı ölümden diriltti. 33 O

Tanrı’nın sağına yüceltilmiş ve vaat edilen Kutsal Ruh’u Baba’dan almış ve şimdi gördüğünüz ve işittiğiniz gibi üzerimize dökmüştür. 34-35 Çünkü David, kendisi göklere yükselmediği halde şöyle der:

Efendi, Efendim'e dedi ki,

Ben düşmanlarını ayaklarının altına serene dek, Sağımda otur.' ”

³⁶ “Böylece bütün İsrail halkı kesinlikle bilsin ki, Tanrı, çarmıha gerdiğiniz bu Yeşua'yı hem Efendi hem de Mesih yaptı.”

³⁷ Duydukları bu sözler karşısında yüreklerine hançer saplanmış gibi oldular. Petrus'a ve elçilere, “Kardeşler, ne yapmalıyız?” diye sordular.

³⁸ Petrus onlara, “Günahlarınızın bağışlanması için Yeşua Mesih'in adıyla her biriniz tövbe edin ve vaftiz olun” dedi. “Böylelikle Kutsal Ruh armağanını alacaksınız. ³⁹ Çünkü bu vaat size, çocuklarınıza ve Tanrımız Efendi'nin kendine çağıracağı uzaktaki herkese yöneliktir.”

⁴⁰ Petrus daha birçok sözle tanıklıkta bulundu. “Kendinizi bu çarpık kuşaktan kurtarın!” diyerek onları uyardı.

⁴¹ Onun sözünü memnuniyetle kabul edenler vaftiz edildi. O gün yaklaşık üç bin kişi topluluğa katıldı. ⁴² Bunlar kendilerini elçilerin öğretisine, paydaşlığa, ekmek bölmeye ve duaya adadılar. ⁴³ Herkesi bir korku sardı. Elçiler aracılığıyla birçok harika ve belirti gerçekleşiyordu. ⁴⁴ İnananların hepsi bir aradaydı ve her şeyi ortaklaşa kullanıyorlardı.

⁴⁵ Mallarını ve mülklerini satıyor ve parasını herkese ihtiyacına göre dağıtıyorlardı. ⁴⁶⁻⁴⁷ Her gün tapınakta birlik ve kararlılık içinde toplanıyorlardı. Kendi evlerinde de ekmek bölüp içten bir sevinç ve sadelikle yemek yiyor ve Tanrı'yı övüyorlardı. Tüm

halkın beğenisini kazanmışlardı. Efendi de her gün yeni kurtulanları topluluğa katıyordu.

3

¹ Petrus ve Yuhanna öğleden sonra saat üçte, dua vaktinde tapınağa giriyorlardı. ² Doğuştan kötürüm olan bir adam her gün oraya getirilir, tapınağın Güzel Kapı diye adlandırılan kapısına bırakılırdı. Tapınağa girenlerden para dilenirdi. ³ Adam Petrus'la Yuhanna'nın tapınağa girmek üzere olduğunu görünce, onlardan yardım istedi. ⁴ Petrus ve Yuhanna gözlerini adama dikip, "Bize bak" dedi. ⁵ Adam onlardan bir şey almayı umarak dikkatle onlara baktı. ⁶ Petrus, "Altınım ve gümüşüm yok, ama bende olanı sana veriyorum" dedi. "Nasıralı Yeşua Mesih'in adıyla, kalk ve yürü!" ⁷ Sağ elinden tutup kaldırdı. O anda adamın ayakları ve ayak bileği kemikleri sapasağlam oldu. ⁸ Sıçrayarak ayağa kalktı ve yürümeye başladı. Yürüyüp sıçrayarak, Tanrı'yı överek onlarla birlikte tapınağa girdi. ⁹ Bütün halk onun yürüdüğünü ve Tanrı'yı övdüğünü gördü. ¹⁰ Onun, tapınağın Güzel Kapısı'nda dilenen adam olduğunu anladılar. Adamdaki değişiklik karşısında hayret içinde kalmış büyük bir şaşkınlık yaşamışlardı. ¹¹ İyileşen topal adam Petrus'la Yuhanna'yı bir türlü bırakmıyordu. Bütün halk büyük bir şaşkınlık içinde Solomon'un Eyvanı denilen yerde onlara doğru koştu.

¹² Petrus bunu görünce halka şöyle seslendi: "Ey İsraililer, bu adama neden şaşıyorsunuz? Sanki kendi gücümüzle ya da kendi tanrısallığımızla onu

yürütmüşüz gibi, niçin gözlerinizi bize dikiyorsunuz? ¹³ Avraham'ın, İshak'ın, Yakov'un Tanrısı, atalarımızın Tanrısı, Hizmetkârı Yeşua'yı yüceltti. Siz O'nu teslim ettiniz. Pilatus O'nu salıvermeye karar verdiğinde siz O'nu Pilatus'un önünde reddetmiştiniz. ¹⁴ Kutsal ve adil Olan'ı reddedip bir katilin size verilmesini istediniz. ¹⁵ Yaşam Önderi'ni öldürdünüz, ancak Tanrı O'nu ölümden diriltti. Bizler bunun tanıklarıyız. ¹⁶ Gördüğünüz ve bildiğiniz bu adam, Yeşua'nın adıyla, evet O'nun adına olan iman aracılığıyla sapaşağlam oldu.”

¹⁷ “Kardeşler, bunu, yöneticileriniz gibi sizin de bilgisizlik nedeniyle yaptığınızı biliyorum. ¹⁸ Ama bütün peygamberlerin ağzından Mesih'in acı çekeceğini önceden bildiren Tanrı, sözünü böylece yerine getirmiş oldu.”

¹⁹ “Bu nedenle tövbe edin ve Tanrı'ya dönün ki, günahlarınız silinsin. Böylece Efendi'nin huzurundan yenilenme zamanları gelebilsin. ²⁰ Çok önceden belirlenen Mesih Yeşua'yı size göndersin. ²¹ Tanrı'nın eski çağlardan beri kutsal peygamberlerinin ağzıyla bildirdiği gibi, her şeyin yeniden düzenleneceği zamana dek Yeşua'nın göklerde kalması gerekiyor. ²² Nitekim Moşe atalarımıza şöyle demişti: ‘Efendi Tanrımız sizin için kardeşleriniz arasından benim gibi bir peygamber çıkaracak. O'nun size söyleyeceği her şeyi dinleyin. ²³ O peygamberi dinlemeyen her insan Tanrı halkından ayrılıp yok edilecektir.’ ²⁴ Samuel'den başlayarak, ondan sonra konuşan peygamberlerin tümü bu günleri bildirdiler. ²⁵ Sizler peygamberlerin çocuklarısınız ve

Tanrı'nın Avraham'a, 'Yeryüzündeki tüm aileler senin soyun aracılığıyla kutsanacak' diyerek atalarımızla yaptığı antlaşmanın mirasçılarısınız. ²⁶ Tanrı, kötülüklerinizden döndürüp sizi kutsamak için Hizmetkârı'nı, Yeşua'yı yükseltip önce size gönderdi."

4

¹ Öğrenciler halkla konuşurken, kâhinler, tapınak komutanı ve Sadukiler onların üstüne yürüdüler. ² Onların halka öğretilmeleri ve Yeşua'da ölümlerinin dirilecek olmasını duyurmaları onları çileden çıkarmıştı. ³ Onları yakaladılar, akşam olduğu için ertesi güne dek gözaltında tuttular. ⁴ Fakat sözü duyanların birçoğu iman etti. İmanlı erkeklerin sayısı yaklaşık beş bine yükseldi.

⁵ Sabah olunca yöneticiler, ileri gelenler ve yazıcılar Yerusalemler'de toplandılar. ⁶ Başkâhin Hanan oradaydı. Kayafa, Yuhanna, İskender ve başkâhin soyundan gelen herkes toplanmıştı. ⁷ Petrus'la Yuhanna'yı ortalarına dikip, "Bunu hangi güçle ya da kimin adıyla yaptınız?" diye sordular.

⁸ Bunun üzerine Kutsal Ruh'la dolan Petrus onlara şöyle dedi: "Ey halkın yöneticileri ve İsrail'in ileri gelenleri! ⁹⁻¹⁰ Eğer bugün sakat bir adama yapılan iyilik nedeniyle bizden hesap soruluyor ve onun nasıl iyileştirildiği soruşturuluyorsa, hepiniz ve tüm İsrail halkı şunu bilsin ki, bu adam çarmıha gerdiğiniz, ama Tanrı'nın ölümden dirilttiği Nasıralı

Yeşua Mesih'in adıyla, önünüzde sapaşağlam duruyor. ¹¹ O, 'Yapıcıların hor gördüğü, ama köşenin baş taşı durumuna gelen Taş'tır.'

¹² Başka hiç kimsede kurtuluş yoktur! Bu göğün altında insanlığa bağışlanmış, bizi kurtarabilecek başka hiçbir ad yoktur."

¹³ Kurul üyeleri, Petrus ve Yuhanna'nın cesaretini görüp onların eğitimsiz ve cahil insanlar olduklarını anladıklarında, hayretler içinde kaldılar. Yeşua'yla birlikte olduklarını fark ettiler. ¹⁴ İyileşen adamın Petrus ve Yuhanna'nın yanlarında durduğunu görünce, hiçbir karşılık veremediler. ¹⁵ Kurul üyeleri onların dışarı çıkarılmasını buyurduktan sonra durumu kendi aralarında tartıştılar. ¹⁶ "Bu adamları ne yapacağız? Çünkü bu adamlar aracılığıyla olağanüstü bir belirti gerçekleştirildiğini Yeruşalem'de yaşayan herkes biliyor. Biz bunu inkâr edemeyiz. ¹⁷ Ama bu haberin halk arasında daha fazla yayılmasını önlemek için, onları tehdit edelim. Öyle ki, bundan böyle Yeşua'nın adından kimseye söz etmesinler" dediler. ¹⁸ Onları çağırdılar, Yeşua'nın adından hiç söz etmemeleri ve bu adı kullanarak kesinlikle öğretmemeleri konusunda buyruk verdiler.

¹⁹ Ama Petrus'la Yuhanna onlara şu karşılığı verdiler: "Tanrı katında sizi mi, yoksa Tanrı'yı mı dinlemek doğrudur? Buna kendiniz karar verin. ²⁰ Çünkü biz gördüklerimizi ve duyduklarımızı anlatmadan edemeyiz."

²¹ Kurul üyeleri onlara yeniden gözdağı verdikten sonra serbest bıraktılar. Onları cezalandırmak

için hiçbir gerekçe bulamadılar. Çünkü tüm halk olaydan dolayı Tanrı'yı yüceltiyordu. ²² Bu mucize sonucu iyileşen adamın yaşı kırkı aşkındı.

²³ Petrus'la Yuhanna serbest bırakıldıktan sonra arkadaşlarının yanına döndüler. Başkâhinlerle ileri gelenlerin kendilerine söyledikleri her şeyi onlara anlattılar. ²⁴ Bunu duyunca, hep bir ağızdan seslerini yükselterek Tanrı'ya şöyle dua ettiler: "Ey Egemen Efendi! Göğü, yeri, denizi ve onlarda bulunan her şeyi yaratan sensin. ²⁵ Hizmetkârın David'in ağızından bildirdin:

'Uluslar neden hiddetlendi,
Halklar neden boş düzenler peşinde?

²⁶ Yeryüzü kralları yan yana sıralandı, Yönetenlerin tümü anlaştı, Efendi'ye ve Mesih'ine karşı.' "

²⁷ "Gerçekten, Hirodes ve Pontius Pilatus, öteki uluslar İsrail halkıyla birlikte, meshettiğin kutsal Hizmetkâr'ın Yeşua'ya karşı bir araya toplandılar. ²⁸ Senin kendi gücün ve tasarın uyarınca önceden belirlediğin her şeyi gerçekleştirdiler. ²⁹ Şimdi, Efendi, onların savurduğu tehditlere bak! Sözüünü tam bir cesaretle duyurabilmek için biz hizmetkârlarını güçlendir. ³⁰ Kutsal Hizmetkâr'ın Yeşua'nın adıyla hastaları iyileştirmek için, belirtiler ve harikalar yapmak için elini uzat."

³¹ Dua ettikten sonra toplandıkları yer sarsıldı. Hepsi Kutsal Ruh'la doldu ve Tanrı'nın sözünü cesaretle duyurdular. ³² İnananlar topluluğunun yüreği ve düşüncesi birdi. Hiçbiri sahip olduğu bir şey için "Bu benimdir" demiyor, her şeylerini ortaklaşa kullanıyorlardı.

33 Elçiler büyük bir güçle Efendi Yeşua'nın dirildiğine tanıklık ediyorlardı. Hepsinin üzerinde büyük bir lütuf vardı. 34-35 Aralarında yoksul olan yoktu. Toprak veya ev sahibi olanlar bunları satıyor, sattıklarının bedelini getirip elçilerin buyruğuna veriyordu. Elçiler ihtiyacı oranında herkese dağıtıyordu. 36 Elçilerin Barnabas, yani 'Cesaret Verici' diye adlandırdıkları Kıbrıs doğumlu bir Levili olan Yosef sahip olduğu bir tarlayı sattı. 37 Yosef parasını getirip elçilerin buyruğuna verdi.

5

1 Hananya adında bir adam, karısı Safıra'yla birlikte bir mülk sattı.

2 Satıştan elde ettiği paranın bir kısmını kendine sakladı. Karısı da bunun farkındaydı. Paranın geri kalanını getirip elçilerin buyruğuna verdi.

3 Petrus ona şöyle dedi: "Hananya, neden böyle Şeytan'a uydun? Kutsal Ruh'a yalan söyleyerek mülkün parasının bir kısmını neden kendine sakladın? 4 Mülk satılmadan önce senin değil miydi? Satıldıktan sonra, yine dilediğin gibi kullanamaz mıydın? Nasıl oldu da yüreğinde böyle bir düzen kurdun? Sen insanlara değil, Tanrı'ya yalan söyledin."

5 Hananya bu sözleri duyunca yere yığıldı ve öldü. Olayı duyan herkesi bir korku sardı.

6 Gençler kalkıp onun cesedini kefenlediler ve dışarı çıkarıp gömdüler. 7 Yaklaşık üç saat sonra karısı olanlardan habersiz bir biçimde içeri girdi.

8 Petrus ona, "Söyle bana, mülkü bu paraya mı sattınız?" diye sordu.

"Evet, o paraya sattık" dedi.

⁹ Petrus ona, “Nasıl oldu da Efendi’nin Ruhunu denemek için aranızda söz birliği ettiniz?” dedi. “İşte, kocanı gömenlerin ayak sesleri kapıda, seni de dışarı alıp götürcekler.”

¹⁰ Kadın o anda Petrus’un ayaklarının dibine yığılıp öldü. İçeri giren gençler onu ölü buldular. Onu da dışarı çıkarıp kocasının yanına gömdüler.

¹¹ Bütün topluluğun ve olayı duyanların hepsini büyük bir korku sardı. ¹² Elçiler aracılığıyla halk arasında birçok belirti ve harikalar yapıyordu. Hepsi birlik içinde Solomon’un Eyvanı’nda toplanıyordu. ¹³ Halk onlara büyük saygı duyduğu halde, dışarıdan hiç kimse onlara katılmaya cesaret edemiyordu. ¹⁴ Efendi’ye iman edip topluluğa katılan erkek ve kadınların sayısı sürekli artıyordu.

¹⁵ Öyle ki yoldan geçen Petrus’un hiç değilse gölgesi bazılarının üzerine düşsün diye insanlar, hastaları sokaklara çıkarıp yatak ve döşekler üzerine yatırıyorlardı. ¹⁶ Yeruşalem’in çevresindeki kasabalardan da kalabalıklar akın akın geliyor, hastaları ve kötü ruhlar nedeniyle acı çekenleri getiriyorlardı. Bunların hepsi iyileşti.

¹⁷ Ama başkâhin ve onunla birlikte olanların tümü, yani Saduki mezhebinden olanlar kıskançlıkla doldular. ¹⁸ Elçileri yakalatıp zindana kapattırdılar. ¹⁹ Ama Efendi’nin bir meleği geceleyin zindan kapılarını açıp onları dışarı çıkarttı. ²⁰ “Gidin, tapınakta durun ve bu Yaşam Sözleri’nin tümünü halka bildirin” dedi.

²¹ Onlar da bu buyruk uyarınca gün ağarırken tapınağa girip öğretmeye başladılar. Başkâhin ve onunla birlikte olanlar Yüksek Kurul’u, İsrail

halkının tüm ileri gelenlerini toplantıya çağırdılar. Elçileri getirtmeleri için zindana adam gönderdiler.

²² Ama adamlar zindana vardıklarında onları bulamadılar. Geri dönüp şu haberi verdiler:

²³ “Tutukevini tam güvenlik içinde ve kilitli olarak bulduk. Nöbetçiler de kapılarda bekliyordu. Ama kapıları açıp içeri girdiğimizde kimseyi bulamadık!”

²⁴ Tapınak komutanıyla başkâhinler bu sözleri duyunca şaşkına döndüler. Bu işin sonu nereye varacak diye merak etmeye başladılar.

²⁵ Biri gelip onlara, “Bakın, zindana attığınız adamlar tapınakta durmuş halka öğretiyor” dedi.

²⁶ Sonra tapınak komutanıyla görevliler gidip onları getirdiler. Ama zor kullanmadılar, çünkü halkın kendilerini taşlamasından korkuyorlardı.

²⁷ Onları getirip Yüksek Kurul’un önüne çıkardılar. Başkâhin onları sorguya çekti. ²⁸ “Size bu isimle öğretmeyeceksiniz diye kesin buyruk vermiştik” dedi. “Ama siz öğretinizi Yeruşalem Kenti’nin her yanına yaydınız. Israrla bu adamın kanını dökmekten bizi sorumlu göstermek istiyorsunuz.”

²⁹ Ama Petrus ve elçiler, “İnsandan çok Tanrı’yı dinlemek gerek” diye yanıt verdiler. ³⁰ “Sizin çarmıha gererek öldürdüğünüz Yeşua’yı atalarımızın Tanrısı diriltti. ³¹ İsrail’e tövbe ve bağışlanma vermek için Tanrı O’nu Önder ve Kurtarıcı olarak kendi sağına yükseltti. ³² Biz bu olayların tanığıyız. Tanrı’nın kendisini dinleyenlere verdiği Kutsal Ruh da bizimle birlikte tanıklık etmektedir.”

³³ Bu sözleri duyan kurul üyeleri çileden çıktılar ve onları öldürmek istediler. ³⁴ Ama tüm halk tarafından saygı duyulan bir Kutsal Yasa öğretmeni

olan Gamaliel adındaki bir Ferisi Yüksek Kurul'da ayağa kalktı, elçilerin kısa bir süre için dışarı çıkarılmasını buyurdu. ³⁵ Kurul üyelerine şöyle dedi: “Ey İsraililer, bu adamlara yapmak üzere olduğunuz şeyi iyi düşünün. ³⁶ Çünkü bir süre önce kendisini çok önemli biri olarak ortaya atan Tevdas ayaklanmıştı. Dört yüz kadar adam da ona katılmıştı. Tevdas öldürüldü, takipçilerin hepsi de dağıldı. Hareket son buldu. ³⁷ Onun ardından, nüfus sayımı yapıldığı günlerde Galileli Yahuda peşine bir sürü insanı takarak ayaklandı. O da yok oldu ve takipçilerinin hepsi çil yavrusu gibi dağıldı. ³⁸ Şimdi size şunu söylüyorum: Bu adamlarla uğraşmayın, onları rahat bırakın. Çünkü bu girişim, bu hareket insan işiyse yok olup gidecektir. ³⁹ Ama eğer Tanrı'nın işiyse, bu adamları yok edemezsiniz. Hatta kendinizi Tanrı'ya karşı savaşır durumda bulabilirsiniz!”

⁴⁰ Kurul üyeleri Gamaliel'in bu öğüdüne kulak verdiler. Elçileri çağırıp onları dövdüler. Yeşua'nın adından kesinlikle söz etmemelerini buyurduktan sonra serbest bıraktılar. ⁴¹ Elçiler Yeşua'nın adından ötürü hakarete layık görüldükleri için sevinçle Yüksek Kurul'un önünden ayrıldılar.

⁴² Her gün, tapınakta ve evlerde, Yeşua'nın Mesih olduğunu öğretmekten ve vaaz etmekten hiç geri kalmadılar.

6

¹ Öğrencilerin sayısının arttığı o günlerde, Grekçe konuşan Yahudiler, günlük yardım dağıtımı konusunda kendi dullarına gereken özenin gösterilmediğini öne sürerek İbranice konuşan

Yahudiler hakkında söylenmeye başladılar. ² Onikiler, bütün öğrencileri bir araya toplayıp şöyle dediler: “Tanrı’nın sözünü yayma işini bir yana bırakıp maddi işlerle uğraşmamız bize uygun olmaz. ³ Bu nedenle, kardeşler, siz kendi aranızdan Kutsal Ruh’la ve bilgelikle dolu, iyilikleriyle tanınmış yedi kişi seçin. ⁴ Biz kendimizi sadık bir biçimde duaya ve Tanrı sözünü yaymaya adayacağız.”

⁵ Bu sözler bütün topluluk tarafından memnuniyetle karşılandı. İmanla ve Kutsal Ruh’la dolu bir adam olan Stefanos’u seçtiler. Onunla birlikte Filipus’u, Prohoros’u, Nikanor’u, Timon’u, Parmenas’ı ve Yahudiliğe dönen Antakyalı Nikolas’ı da seçtiler. ⁶ Onları elçilerin önüne çıkardılar. Elçiler de dua edip ellerini onların üzerlerine koydular. ⁷ Tanrı’nın sözü yayılıyor, Yeruşalem’deki öğrencilerin sayısı sürekli artıyordu. Kâhinlerden oluşan büyük bir topluluk iman çağrısına uyuyordu.

⁸ İmanla ve güçle dolu olan Stefanos halk arasında büyük belirtiler ve harikalar yapıyordu.

⁹ Ama Özgürlükçüler Havrası diye tanınan havradan bazıları ve Kirene’den, İskenderiye’den, Kilikya’dan ve Asya İli’nden bazı kişiler, Stefanos’la çekişme içine girdiler. ¹⁰ Ama Stefanos’un konuşmasındaki bilgeliğe ve Ruh’a karşı duramadılar. ¹¹ Sonra birkaç kişiyi gizlice kışkırtarak onlara, “Stefanos’un Moşe’ye ve Tanrı’ya karşı küfür dolu sözler söylediğini duyduk” dedirttiler. ¹² Böylelikle halkı, ileri gelenleri ve yazıcıları kışkırttılar. Stefanos’un üzerine yürüdüler. Onu yaka paça yakalayıp

Kurul'un önüne çıkardılar. ¹³ Yalancı tanıklar, "Bu adam, sürekli bu kutsal yere ve Yasa'ya karşı konuşuyor" dediler. ¹⁴ "Onu, Nasıralı Yeşua'nın burayı yıkacağını ve Moşe'nin bize bildirdiği töreleri değiştireceğini söylerken duyduk." ¹⁵ Kurul'da oturanların hepsi, Stefanos'a dikkatle baktıklarında, yüzünün bir melek yüzüne benzediğini gördüler.

7

¹ Başkâhin, "Bunlar doğru mu?" diye sordu.

² Stefanos, "Kardeşler ve babalar, dinleyin" dedi. "Atamız Avraham, Harran'da yaşamadan önce daha Mezopotamya'dayken Yüce Tanrı ona göründü. ³ Tanrı kendisine şöyle dedi: 'Ülkenden ve akrabalarından ayrıl, sana göstereceğim diyara git.' ⁴ Bundan sonra Avraham Kildaniler'in ülkesinden ayrılarak Harran'da yaşadı. Babasının ölümünden sonra, Tanrı onu şu anda yaşamakta olduğunuz bu ülkeye getirdi. ⁵ Ama kendisine burada miras olarak bir karış bile toprak vermedi. Avraham o sırada çocuksuz olduğu halde, Tanrı bu ülkeyi mülk olarak ona ve soyundan gelenlere vereceğine söz verdi. ⁶ Tanrı ona, 'Soyun yabancı bir ülkede gurbette yaşayacak, dört yüz yıl boyunca köle olarak çalıştırılacak ve zulüm göreceksin' dedi. ⁷ Tanrı, 'Kölelik ettikleri ulusu yargılayacağım' dedi. 'Ondan sonra oradan çıkıp burada bana tapınacaklar.' ⁸ Tanrı ona sünnet antlaşmasını verdi. Böylece Avraham İshak'ın babası oldu ve onu sekizinci gün sünnet etti. İshak Yakov'un babası oldu, Yakov da on iki büyük atamızın babası oldu."

9 “Yosefi kıskanan atalarımız onu Mısır’a sattılar. Ama Tanrı onunla birlikteydi. 10 Onu tüm sıkıntılarından kurtardı ve Mısır Kralı Firavun’un önünde Yosef’e lütuf ve bilgelik verdi. Firavun da onu Mısır’a ve tüm saray halkı üzerine yönetici olarak atadı. 11 Bu olaylardan sonra bütün Mısır ve Kenan diyarını kıtlık vurdu ve büyük sıkıntı yaşandı. Atalarımız yiyecek bulamadılar. 12 Ama Yakov Mısır’da tahıl olduğunu duyunca, ilk kez atalarımızı oraya gönderdi. 13 İkinci gidişlerinde Yosef kendini kardeşlerine açıkladı. Böylece Firavun Yosef’in hangi soydan gelmiş olduğunu anladı. 14 Yosef haber gönderip babası Yakov’u, tüm akrabalarını, toplam yetmiş beş kişiyi çağırttı. 15 Yakov Mısır’a indi. Kendisi de atalarımız da orada öldüler. 16 Kemikleri sonra Şekem’e götürülerek, Avraham’ın Şekemli Hamor oğullarından bir miktar gümüş karşılığı satın almış olduğu mezara gömüldü.”

17 “Tanrı’nın Avraham’a verdiği sözün gerçekleşeceği zaman yaklaştığında, Mısır’da bulunan halkımızın sayısı bir hayli çoğalmıştı.

18 Ülkede Yosefi tanımayan başka bir kral tahta çıktı. 19 Bu adam sinsi bir siyaset izledi. Atalarımıza acımasızca davrandı, yeni doğan çocuklarını açıkta bırakıp ölüme terk etmeye zorladı. 20 O sırada Moşe doğdu ve son derece güzel bir çocuktü. Üç ay babasının evinde beslendi.

21 Moşe dışarı atılınca, Firavun’un kızı onu alıp öz oğlu gibi büyüttü.

22 Moşe’ye Mısırlıların bütün bilim dalları öğretildi. Sözde ve eylemde güçlü biri oldu. 23 Ama kırk yaşına gelince, yüreğinde kardeşleri olan

İsrael'in çocuklarını görme isteği doğdu. ²⁴ Onlardan birinin haksızlığa uğradığını görünce onu savundu. Mısırlı'ya vurup ezilenin öcünü aldı.

²⁵ Tanrı'nın onun aracılığıyla kendilerini kurtaracağını kardeşlerim anlar diye düşünüyordu. Ama onlar bunu anlamadılar.”

²⁶ “Ertesi gün, kavga eden iki İbrani'yle karşılaştı. Onları barıştırmak isteyerek, ‘Efendiler, siz kardeşsiniz. Neden birbirinize zulmediyorsunuz?’ dedi. ²⁷ Ama İbrani kardeşine haksızlık eden öteki İbrani, ‘Seni kim başımıza yönetici ve yargıç atadı? ²⁸ Dün o Mısırlı'yı öldürdüğün gibi yoksa beni de mi öldürmek istiyorsun?’ dedi. ²⁹ Moşe bu söz üzerine Midyan diyarına kaçtı. Orada bir yabancı olarak yaşadı ve iki oğul babası oldu.”

³⁰ “Aradan kırk yıl geçtikten sonra çölde, Sina Dağı yakınında, yanan bir çalının alevleri içinde Efendi'nin bir meleği Moşe'ye göründü.

³¹ Moşe gördüklerine şaştı. Daha yakından bakmak için yaklaşıırken, Efendi'nin sesi duyuldu. ³² ‘Ben atalarının Tanrısı, Avraham'ın, İshak'ın ve Yakov'un Tanrısı'yım.’ Moşe korkudan titredi ve bakmaya cesaret edemedi. ³³ Efendi ona, ‘Çarıklarını çıkar, çünkü durduğun yer kutsal topraktır’ dedi. ³⁴ Halkımın Mısır'da yaşadığı zulmü gördüm, iniltilerini işittim ve onları kurtarmak için aşağıya indim. Şimdi gel, seni Mısır'a göndereceğim.’ ”

³⁵ “Bu Moşe, ‘Seni kim yönetici ve yargıç atadı?’ diyerek reddettikleri Moşe'ydi. Tanrı onu çalıda kendisine görünen meleğin aracılığıyla hem yönetici hem de kurtarıcı olarak gönderdi. ³⁶ Bu

adam kırk yıl boyunca Mısır'da, Kızıldeniz'de ve çölde harikalar ve belirtiler yaparak onları dışarı çıkararak kişidir. ³⁷ İsrail'in çocuklarına, 'Tanrımız Efendi size kardeşleriniz arasından benim gibi bir peygamber çıkaracak' diyen adam Moşe'dir. ³⁸ Çölde toplananlar arasında bulunan kişi odur. Sina Dağı'nda kendisiyle konuşan melekle ve atalarımızla konuşan odur. Bizlere iletmek üzere yaşam dolu sözler almıştır. ³⁹ Ama atalarımız onun sözünü dinlemek istemediler. Onu reddettiler ve yüreklerinde Mısır'a dönmek istediler. ⁴⁰ Arom'a, 'Bize öncülük edecek ilahlar yap. Çünkü bizi Mısır'dan çıkararak o Moşe'ye ne olduğunu bilmiyoruz' dediler. ⁴¹ O günlerde bir buzağı yaptılar ve ona kurban sundular. Elleriyle yaptıkları put için şenlik düzenlediler. ⁴² Tanrı onlardan yüz çevirip peygamberlerin kitabında yazılmış olduğu gibi, onları gökyüzü ordusuna kulluk etmeye terk etti.

'Ey İsrail halkı,
Çölde kırk yıl boyunca
Bana sunular ve kurbanlar mı sundunuz?

⁴³ Siz Molek'in çadırını

İlah Refan'ın yıldızını taşıdınız.

Tapınmak amacıyla yaptığınız putlar bunlardır.
Bu nedenle sizi Babil'in ötesine süreceğim.' "

⁴⁴ "Çölde atalarımızın Tanıklık Çadırı vardı. Moşe bunu, kendisiyle konuşan Tanrı'nın buyurduğu gibi, gördüğü örneğe göre yapmıştı.

⁴⁵ Tanıklık Çadırı'nı bir kuşak öncekilerden teslim alan atalarımız,
Yeşu'nun önderliğinde ülke topraklarını ele geçirdiklerinde, çadırı yanlarında getirdiler.

Ulusları atalarımızın önünden kovan, Tanrı'nın kendisiydi. Çadır David'in dönemine dek kaldı. ⁴⁶ Tanrı'nın gözünde lütuf bulmuş olan David, Yakov'un Tanrısı'na bir konut yapmak için izin istedi. ⁴⁷ Ama Tanrı için ev yapan Solomon oldu. ⁴⁸ Ancak En Yüce Olan, elle yapılmış tapınaklarda oturmaz. Peygamberin dediği gibi,

⁴⁹ 'Gök benim tahtımdır,

Yeryüzü ayaklarımın altında tabure.

Bana nasıl bir ev yapacaksın?' diyor Efendi. Ya da neresidir benim dinleneceğim yer?

⁵⁰ Bunların tümünü yaratan benim elim değil mi?' diyor Efendi."

⁵¹ "Sizi dik kafalı, yürekleri ve kulakları sünnetsiz olanlar! Tıpkı atalarımızın yaptığı gibi, sizler de her zaman Kutsal Ruh'a karşı direniyorsunuz. ⁵² Atalarınız hangi peygambere zulmetmedi ki? Adil Olan'ın geleceğini önceden bildirenleri öldürdüler. Siz de şimdi O'nu ele vererek hain ve katiller oldunuz. ⁵³ Yasa'yı melekler aracılığıyla alan sizler onu tutmadınız!"

⁵⁴ Bu sözleri duyan Kurul üyeleri öfkeden deliye döndüler. Stefanos'a karşı dişlerini gıcırdattılar. ⁵⁵ Ama Kutsal Ruh'la dolu olan Stefanos, gözlerini dikkatle göğe dikti. Tanrı'nın yüceliğini ve O'nun sağında duran Yeşua'yı gördü. ⁵⁶ "Bakın! Göklerin açıldığını ve İnsanoğlu'nun Tanrı'nın sağında durmakta olduğunu görüyorum!" dedi.

⁵⁷ Onlar yüksek sesle bağıırıp kulaklarını tıkadılar, sonra hep bir ağızdan ona saldırdılar. ⁵⁸ Onu kent

dışına sürükleyip taşa tuttular. Olaya tanıklık edenler giysilerini Saul adındaki genç bir adamın ayaklarının dibine bıraktılar. ⁵⁹ Taşa tutarlarken Stefanos, “Efendi Yeşua, ruhumu al!” diye haykırdı. ⁶⁰ Diz çöküp yüksek sesle, “Efendi, bu günahı onlara yükleme!” diye bağırdı. Bunu söyleyince uykuya daldı.

8

¹ Saul, Stefanos’un öldürülmesini onaylamıştı. O gün Yeruşalem’de bulunan kiliseye karşı büyük bir baskı dönemi başladı. Elçiler dışında imanlıların tümü Yahudiye ve Samariya bölgelerine dağıldılar.

² İnançlı erkekler Stefanos’u gömdüler ve onun için büyük bir yas tuttular. ³ Saul ise kilise topluluğuna büyük sıkıntı yaşıyordu. Evden eve giriyor, kadın erkek demeden imanlıları sürükleyerek zindana atıyordu. ⁴ Böylece dağılan imanlılar, gittikleri her yerde Tanrı sözünü duyuruyorlardı. ⁵ Filipus Samariya Kenti’ne varıp onlara Mesih’i duyurdu. ⁶ Kalabalıklar, Filipus’u dinleyip gerçekleştirdiği belirtileri görünce, hep birlikte onun sözlerine kulak verdiler. ⁷ Çünkü birçoklarının içinden kötü ruhlar yüksek sesle bağırarak çıktı. Birçok felçli ve kötürüm iyileştirildi. ⁸ O kenti büyük bir sevinç kapladı.

⁹ Bu kentte epeydir büyücülük yapan ve Samariya halkını şaşkına çeviren Simon adında bir adam vardı. Kendisinin, büyük birisi olduğunu öne sürüyordu ¹⁰ Küçüğünden büyüğüne herkes onu dinler ve “Bu adamdaki, işte Tanrı’nın o büyük gücüdür” derlerdi. ¹¹ Onları uzun zamandır büyüleriyle şaşkına çevirdiği için onu dinlerlerdi. ¹² Ama Filipus’un duyurduğu

Tanrı'nın Krallığı'na ve Yeşua Mesih'in adıyla ilgili Müjde'ye inandıklarında, hem erkekler hem de kadınlar vaftiz oldular. ¹³ Simon'un kendisi de iman edip vaftiz olduktan sonra Filipus'un yanından ayrılmadı. Belirtilerin ve büyük mucizelerin meydana geldiğini görünce şaşkına döndü.

¹⁴ Yeruşalem'de bulunan elçiler, Samariya halkının Tanrı'nın sözünü kabul ettiğini duyunca, Petrus ve Yuhanna'yı onlara gönderdiler. ¹⁵ Petrus ve Yuhanna oraya vardıklarında, Samariyalı imanlıların Kutsal Ruh'u alabilmeleri için dua ettiler. ¹⁶ Çünkü Ruh henüz hiçbirinin üzerine inmemiştir. Yalnızca Mesih Yeşua adıyla vaftiz olmuşlardı. ¹⁷ Sonra ellerini üzerlerine koydular ve onlar da Kutsal Ruh'u aldılar.

¹⁸ Simon, Kutsal Ruh'un elçilerin ellerini koymasıyla verildiğini görünce, onlara para teklif etti. ¹⁹ "Bana da bu yetkiyi verin, ellerimi kimin üzerine koyarsam Kutsal Ruh'u alsın" dedi. ²⁰ Ama Petrus ona, "Tanrı'nın armağanını parayla elde edebileceğini sandığın için paran da seninle birlikte yok olsun!" dedi. ²¹ "Bu işte senin ne payın ne de katkı var. Çünkü yüreğin Tanrı'nın önünde doğru değildir. ²² Bu nedenle, bu kötülüğünden tövbe et ve Tanrı'ya yalvar, belki yüreğinin bu düşüncesini bağışlar. ²³ Çünkü senin kinle dolu ve kötülüğe tutsak biri olduğunu görüyorum."

²⁴ Simon, "Benim için Efendi'ye dua edin, öyle ki bu söylediklerimin hiçbiri başıma gelmesin" dedi.

²⁵ Petrus'la Yuhanna tanıklık edip Efendi'nin sözünü duyurduktan sonra, Yeruşalem'e döndüler. Dönüş yolunda Samariya'nın birçok köyünde

Müjde'yi duyurdular. ²⁶ Efendi'nin bir meleği Filipus'a şöyle dedi: "Kalk, Yeruşalem'den Gazze'ye inen yola, güneye, çöle doğru git."

²⁷ Filipus kalkıp gitti. Yolda Etiyopyalı bir hadımla karşılaştı. Adam Etiyopya Kraliçesi Kandaki'nin vezirlerinden birisiydi. Kraliçenin tüm hazinesinden sorumlu olan bu adam, Yeruşalem'e tapınmak için gelmişti. ²⁸ Dönüş yolunda arabasında oturmuş, Peygamber Yeşaya'yı okuyordu.

²⁹ Ruh Filipus'a, "Git, şu arabaya yetiş" dedi.

³⁰ Filipus koştu ve hadımın Peygamber Yeşaya'yı okuduğunu duydu. Ona, "Okuduklarını anlıyor musun?" diye sordu.

³¹ Adam, "Biri bana açıklamadıkça nasıl anlayabilirim ki?" dedi. Sonra Filipus'a yanına oturmasını rica etti. ³² Kutsal Yazılar'dan okumakta olduğu bölüm şuydu:

"Koyun gibi kesime götürüldü. Kırkıcının önünde sessiz bir kuzu gibi, Ağzını açmadı.

³³ Aşağılandığında adalet O'ndan esirgendi.

O'nun soyunu kim anacak?

Çünkü yeryüzünde yaşamına son verildi."

³⁴ Hadım Filipus'a, "Peygamber kimden söz ediyor? Kendisinden mi, yoksa başka birisinden mi?" diye sordu.

³⁵ Böylece Filipus bu Kutsal Yazılar'dan başlayarak ona Yeşua'yla ilgili Müjde'yi duyurdu. ³⁶⁻³⁷ Yolda giderken su bulunan bir yere rastladılar. Hadım, "Bak, burada su var" dedi. "Vaftiz olmama bir engel var mı?"

³⁸ Arabasının durmasını buyurdu. İki birlikte suya girdiler ve Filipus onu vaftiz etti.

³⁹ Sudan çıkınca, Efendi'nin Ruhu Filipus'u alıp başka bir yere götürdü. Hadım onu bir daha göremedi ve yoluna sevinç içinde devam etti. ⁴⁰ Filipus kendini Aşdot Kenti'nde buldu. Oradan geçerek, Sezariye'ye gelinceye dek Müjde'yi bütün kentlerde duyurdu.

9

¹⁻² Saul ise Efendi'nin öğrencilerine karşı hâlâ tehditleri savuruyor, ölüm soluyordu. Başkâhine gitti ve ondan Şam havralarına verilmek üzere mektuplar yazmasını istedi. Orada Yol'u izleyen kadın erkek, kimi bulursa tutuklayıp Yerusâlem'e getirmeye niyetlenmişti. ³ Yol alıp Şam'a yaklaşırken, ansızın gökten bir ışık çevresini aydınlattı. ⁴ Yere düşen Saul, **“Saul, Saul, bana neden zulmediyorsun?”** diyen bir ses duydu.

⁵ Saul, “Ey Efendim, sen kimsin?” diye yanıtladı. Efendi, **“Ben senin zulmettiğin Yeşua'yım”** dedi. ⁶ **“Kalk ve kente gir, ne yapman gerektiği sana bildirilecek.”**

⁷ Onunla birlikte yolculuk eden adamların dilleri tutuldu, oldukları yerde donup kaldılar. Sesi duydular, ama kimseyi göremediler. ⁸ Saul yerden kalktı ama gözlerini açtığı anda kimseyi göremedi. Onu elinden tutup Şam'a götürdüler. ⁹ Üç gün boyunca gözleri görmeyen Saul, ne bir şey yedi, ne de içti.

¹⁰ Şam'da Hananya adında Mesih'in bir öğrencisi vardı. Efendi ona bir görünümde, **“Hananya!”** diye seslendi. O da, “Burdayım, Efendim” diye yanıtladı.

11 Efendi ona, “Kalk, Doğru Sokak adındaki sokağa git ve Yahuda'nın evinde Saul adına Tarsuslu birini sor. Kendisi şu anda dua ediyor.

12 Bir görünümde Hananya adında bir adamın yanına geldiğini ve gözlerinin görebilmesi için ellerini kendisinin üzerine koyduğunu gördü.”

13 Ama Hananya şöyle yanıt verdi: “Efendim, bu adamın Yeruşalem'de bulunan kutsallarına ne denli kötülük etmiş olduğunu birçok kişiden duydum. 14 Burada, senin adını ananların hepsini tutuklamak için başkâhinlerden yetki almış.”

15 Efendi ona, “Yola çık, çünkü o benim adımla öteki ulusların, kralların ve İsrail'in çocuklarının önünde duyurmak için seçtiğim aracıdır. 16 Benim adım uğruna ne çok sıkıntı çekmesi gerektiğini ona göstereceğim.”

17 Bunun üzerine Hananya kalkıp o eve gitti. Saul'un üzerine ellerini koyarak, “Saul kardeş, yolda sana görünmüş olan Efendi, görmen ve Kutsal Ruh'la dolman için beni sana gönderdi” dedi. 18 O anda Saul'un gözlerinden balık pulunu andıran bir şeyler düştü ve gözleri yeniden açıldı. Kalktı ve vaftiz oldu. 19 Yemek yiyip güçlendi. Saul birkaç gün Şam'da bulunan öğrencilerle birlikte kaldı. 20 Havralarda hiç vakit kaybetmeden Mesih'in Tanrı'nın Oğlu olduğunu duyurmaya başladı. 21 Onu işitenlerin hepsi şaşkına döndü. “Yeruşalem'de bu adı ananları mahveden adam bu değil mi? Buraya onları tutuklayıp başkâhinlerin önüne çıkarmak için gelmedi mi?” diye konuşuyorlardı.

²² Saul ise günden güne güçleniyordu. Mesih budur diye kanıtlar gösteriyor, Şam'da yaşayan Yahudiler'i şaşkına çeviriyordu. ²³ Aradan günler geçti, Yahudiler O'nu öldürmek için bir araya geldiler. ²⁴ Ama kurdukları düzenden Saul haberdar oldu. Onu öldürmek için gece gündüz kapıları gözlüyorlardı. ²⁵ Ama Saul'un öğrencileri geceleyin onu kentin surlarından sarkıttıkları bir küfe içinde aşağı indirdiler. ²⁶ Saul Yeruşalem'e varınca öğrencilerin arasına katılmaya çalıştı. Ama hepsi ondan korkuyor ve onun bir öğrenci olduğuna inanmıyordu.

²⁷ Barnabas onu alıp elçilere götürdü. Onlara, Saul'un Şam yolunda

Efendi'yi nasıl gördüğünü ve Efendi'nin onunla konuştuğunu, Şam'da da onun Yeşua'nın adını nasıl cesaretle duyurduğunu bildirdi. ²⁸ Saul artık onlarla birlikteydi. Yeruşalem'de girip çıktıkları her yerde Efendi Yeşua'nın adını korkusuzca duyuruyordu. ²⁹ Grekçe konuşan Yahudiler'le konuşup tartışıyorlardı. Ama onlar onu öldürmek için bir düzen kuruyorlardı. ³⁰ Kardeşler bunu öğrenince onu Sezariye'ye götürüp oradan da Tarsus'a yolladılar. ³¹ Böylece bütün Yahudiye, Galile ve Samariya'daki kiliseler esenlik içindeydi ve geliyordu. Efendi korkusu içinde ve Kutsal Ruh'un desteğiyle sayıca çoğaldılar.

³² Her yanı dolaşan Petrus seyahati sırasında, Lidda'da yaşayan kutsallara uğradı. ³³ Orada sekiz yıldır yatalak olan felçli biriyle karşılaştı. Adamın adı Aneas'dı. ³⁴ Petrus ona, "Aneas, Yeşua Mesih seni iyileştiriyor. Kalk ve yatağını topla!" dedi.

Adam o anda ayağa kalktı. ³⁵ Lidda ve Şaron'da yaşayanların hepsi onu görünce Efendi'ye döndüler.

³⁶ Yafa'da, Tabita adında bir Mesih öğrencisi vardı. Tabita ceylan demektir. Bu kadın sürekli iyilik yapıp yoksullara yardım ederdi. ³⁷ O günlerde hastalanıp öldü. Onu yıkadıktan sonra üst kat-taki odaya yatırdılar. ³⁸ Lidda Yafa'ya yakın olduğu için, öğrenciler Petrus'un orada olduğunu duyunca ona iki kişi gönderip, "Vakit kaybetmeden yanımıza gel" diye yalvardılar. ³⁹ Petrus kalkıp iki adamla birlikte gitti. Gelince, onu üst kat-taki odaya çıkardılar. Bütün dullar gözyaşıyla Petrus'un çevresinde toplandılar. Ona kendileriyle birlikteyken Tabita'nın dikmiş olduğu entari ve üstlükleri gösterdiler. ⁴⁰ Petrus hepsini dışarı çıkardı ve diz çöküp dua etti. Sonra cesede dönerek, "Tabita, kalk!" dedi. Kadının gözlerini açtı, Petrus'u görünce doğruldu. ⁴¹ Petrus elini uzatıp onu ayağa kaldırdı. Kutsalları ve dul kadınları çağırды. Tabita'yı diri olarak onlara teslim etti. ⁴² Bu olayla ilgili haber tüm Yafa'ya yayıldı ve birçok kişi Efendi'ye inandı. ⁴³ Petrus uzun bir süre Yafa'da, Simon adında bir dericinin evinde kaldı.

10

¹ Sezariye'de İtalyan taburunda Kornelius adında bir yüzbaşı vardı.

² İnançlı bir adamdı ve tüm ev halkı Tanrı korkusuyla yaşardı. Muhtaçlara cömertçe yardımda bulunur ve Tanrı'ya sürekli dua ederdi. ³ Bir gün saat üç sularında bir görünümde Tanrı'nın bir meleğinin kendisine geldiğini apaçık gördü. Melek ona, "Kornelius!" diye seslendi.

4 Korkuyla gözlerini ona dikti, “Ne var ey Efendim?” dedi.

Melek ona, “Duaların ve bağışların anılmak üzere Tanrı katına ulaştı.

5 Şimdi Yafa’ya adam gönder ve Petrus olarak da bilinen Simon’u çağır. 6 Petrus, evi deniz kıyısında bulunan Simon adında bir dericinin yanında kalıyor.”

7 Kendisiyle konuşan melek ayrıldıktan sonra, Kornelius hizmetçilerinden ikisini ve sürekli yanında bulunan inançlı bir askeri çağırdı.

8 Onlara olup biten her şeyi anlattıktan sonra Yafa’ya gönderdi. 9 Ertesi gün onlar yol alıp kente yaklaşırken, Petrus öğleye doğru dua etmek için dama çıktı. 10 Acıktığı için yemek istedi. Yemek hazırlanırken Petrus kendinden geçti. 11 Göğün açıldığını ve büyük bir örtüyü andıran bir nesnenin dört köşesinden yeryüzüne indirildiğini gördü.

12 Örtünün içinde, yeryüzünde yaşayan her türden dört ayaklı hayvanlar, sürüngenler ve kuşlar vardı.

13 Bir ses ona, “**Kalk Petrus, kes ve ye!**” dedi.

14 Petrus, “Hayır, Efendim!” dedi. “Ben hiçbir zaman bayağı ya da murdar bir şey yemedim.”

15 Bunun üzerine ses ikinci kez ona seslendi: “**Tanrı’nın temiz kıldıklarını kirli sayma.**”

16 Bu, üç kez yinelendi ve o nesne hemen göğe alındı. 17 Petrus gördüğü görümün ne

anlama gelebileceğini şaşkınlık içinde düşünürken, Kornelius tarafından gönderilmiş olan adamlar sora sora Simon’un evinin kapısının önüne gelip durdular. 18 Evdekilere, “Petrus adıyla bilinen Simon burada mı kalıyor?” diye sordular.

19 Petrus hala görmüş olduğu görümün ne anlama gelebileceğini düşünürken, Ruh ona, “Bak, üç kişi seni arıyor. 20 Kalk, aşağıya in ve hiç çekinmeden onlarla birlikte git. Çünkü onları ben gönderdim” dedi.

21 Petrus aşağıya inip adamlara, “İşte, aradığınız kişi benim” dedi. “Sizi buraya getiren neden nedir?”

22 Onlar, “Doğru ve Tanrı’dan korkan, iyilikleriyle bütün Yahudiler tarafından tanınan, Kornelius adında bir yüzbaşı var” dediler. “Kutsal bir melek ona, sözlerini dinlemek üzere seni evine çağırmasını söyledi.” 23 Böylece Petrus onları içeri alıp konuk etti. Ertesi gün Petrus kalktı, onlarla birlikte yola çıktı. Yafa’dan olan bazı kardeşler de ona eşlik etti. 24 Ertesi gün Sezariye’ye ulaştılar. Kornelius, onları bekliyordu. Akrabalarını ve yakın arkadaşlarını da çağırmişti. 25 Petrus içeri girince Kornelius onu karşıladı. Ona tapınircasına ayaklarına kadar kapandı. 26 Petrus ise, “Ayağa kalk! Ben de bir insanım” dedi.

27 Kornelius’la konuşarak içeri giren Petrus, içerde birçok insanın toplanmış olduğunu gördü. 28 Onlara şöyle dedi: “Yahudi olan birinin başka bir ulustan birinin evini ziyaret etmesinin töremize uygun olmadığını bilirsiniz. Ama Tanrı bana, hiç kimseye bayağı veya murdar dememem gerektiğini gösterdi. 29 Bu yüzden çağırıldığımda hiç itiraz etmeden geldim. Beni neden çağırdığını öğrenebilir miyim?”

30 Kornelius şöyle dedi: “Dört gün önce bu saatlerde oruçlu dua ediyordum. Ansızın parlak giysiler içinde bir adam karşıma çıktı. 31 ‘Kornelius’

dedi. ‘Duan işitildi ve yapmış olduğun bağışlar Tanrı önünde anıldı. ³² Bu nedenle Yafa’ya adam gönder ve Petrus olarak da bilinen Simon’u çağirt. Kendisi deniz kenarındaki Simon adında bir dericinin evinde kalıyor. Geldiğinde seninle konuşacak.’ ³³ O yüzden hiç vakit kaybetmeden sana haber gönderdim. Sen de gelmekle bize iyilik ettin. Bu nedenle hepimiz burada, Tanrı’nın sana buyurduğu her şeyi duymak için Tanrı huzurunda toplanmış bulunuyoruz.”

³⁴ Petrus söz alıp şöyle dedi: “Gerçekten de Tanrı’nın insanlar arasında ayırım yapmadığını anlıyorum. ³⁵ Tam tersine, kendisinden korkan ve doğru olanı yapan herkesi, Tanrı ulusuna bakmaksızın kabul ediyor. ³⁶ Sözü’nü İsrail’in çocuklarına gönderdi, herkesin Efendisi olan Yeşua Mesih aracılığıyla esenliği müjdeledi. ³⁷ Yuhanna’nın vaftiz çağırısından sonra Galile’den başlayarak tüm Yahudiye’de duyurulan olayları siz kendiniz biliyorsunuz. ³⁸ Tanrı’nın Kutsal Ruh’la ve büyük güçle meshettiği Nasıralı Yeşua’yı da biliyorsunuz. Yeşua her yeri dolaşarak iyilik yapıyor, İblis’in baskısı altında olanların hepsini iyileştiriyordu. Çünkü Tanrı O’nunla birlikteydi. ³⁹ Bizler Yahudiler’in ülkesinde ve Yerusaleml’de O’nun yaptığı işlerin tanıklarıyız. O’nu bir ağaca asarak öldürdüler. ⁴⁰ Tanrı O’nu üçüncü gün diriltti ve açıkça gösterdi. ⁴¹ O’nu tüm halka değil, Tanrı’nın önceden seçtiği tanıklar olan bizlere gösterdi. Dirilişinden sonra O’nunla birlikte yiyip içtik. ⁴² Tanrı tarafından ölümlerle dirilerin Yargıcı olarak atanan kişinin O olduğunu halka

duyurmamızı ve buna tanıklık etmemizi buyurdu. ⁴³ Bütün peygamberler O'nun hakkında tanıklıkta bulunmuşlardır. O'na iman eden herkesin günahlarından bağışlanacağını bildirmişlerdir.”

⁴⁴ Petrus daha bu sözleri söylerken, Kutsal Ruh, sözü işitenlerin hepsinin üzerine indi. ⁴⁵ Petrus'la birlikte gelmiş olan Yahudi imanlılar, Kutsal Ruh'un armağanının öteki ulusların da üzerine dökülmesini şaşkınlıkla karşıladılar. ⁴⁶⁻⁴⁷ Çünkü onların başka dillerde konuştuklarını ve Tanrı'yı yücelttiklerini duydular.

O zaman Petrus, “Bu insanların suyla vaftiz olmasına kim engel olabilir? Onlar da tıpkı bizim gibi Kutsal Ruh'u aldılar” dedi. ⁴⁸ Sonra onların Yeşua Mesih'in adıyla vaftiz olmalarını buyurdu. Birkaç gün daha Petrus'un kendileriyle birlikte kalması için ricada bulundular.

11

¹ Elçiler ve Yahudiye'deki kardeşler, öteki ulusların da Tanrı'nın sözünü kabul ettiklerini duydular. ² Petrus Yeruşalem'e vardığında, sünnet yanlıları onunla çekiştiler. ³ “Sünnetsizlerin evine girip onlarla yemek yemişsin!” dediler.

⁴ Petrus ise olanları sırayla onlara anlattı. ⁵ “Ben Yafa şehrinde dua ettiğim sırada kendimden geçtim ve bir görünüm gördüm” dedi. “Büyük bir örtüyü andıran bir şeyin dört köşesinden sarkıtılıp, gökten indiğini, bu şeyin benim yanıma kadar geldiğini gördüm. ⁶ Dikkatle bakınca, örtünün içinde, yeryüzünde yaşayan dört ayaklıları, yabanıl hayvanları, sürüngenleri ve gökteki kuşları gördüm. ⁷ Bir sesin bana, **'Kalk Petrus, kes ve ye!'** dediğini

işittim. ⁸ Bense, ‘Hayır, Efendim’ dedim. ‘Çünkü ağzıma hiçbir zaman bayağı ve murdar bir şey girmedim.’ ⁹ Ses ikinci kez gökten, ‘**Tanrı’nın temiz kıldıklarına sen murdar deme**’ dedi.

¹⁰ Bu tam üç kez tekrarlandı. Sonra her şey yeniden göğe çekildi.

¹¹ O anda Sezariye’den bana gönderilmiş olan üç adam bulunduğumuz evin önünde durdular. ¹² Ruh bana, hiç ayırım yapmadan onlarla birlikte gitmemi söyledi. Bu altı kardeş de bana eşlik ettiler ve birlikte adamın evine girdik. ¹³⁻¹⁴ Adam bize, bir meleğin evinde kendisine görüldüğünü anlattı. Melek ona, ‘Yafa’ya adam gönder, Petrus diye bilinen Simon’u çağır. O size, senin ve tüm ev halkının kurtuluş bulacağı sözler söyleyecek’ diye bildirmiş. ¹⁵ Ben konuşmaya başlayınca, Kutsal Ruh başlangıçta bizim üzerimize indiği gibi onların üzerine de indi. ¹⁶ O sırada Efendi’nin sözünü hatırladım: ‘**Yuhanna suyla vaftiz etti, ama siz Kutsal Ruh’la vaftiz edileceksiniz.**’ ¹⁷ Bizler Efendi Yeşua Mesih’e iman ettiğimizde bize verdiği aynı armağanı Tanrı onlara da verdiyse, ben kim olurum ki, Tanrı’ya karşı çıkayım?”

¹⁸ Bunları duyunca sustular ve Tanrı’yı yücelterek, “Öyleyse Tanrı diğer uluslara da tövbe etme ve yaşama kavuşma bağışında bulundu!” dediler.

¹⁹ Stefanos’un öldürülmesiyle ortaya çıkan baskı sonucu dağılan imanlılar, Fenike, Kıbrıs ve Antakya’ya kadar gittiler. Sözü sadece Yahudiler’e duyuruyorlardı. ²⁰ Ama içlerinden Kıbrıslı ve Kireneli olan bazıları, Antakya’ya geldiklerinde Grekler’le konuşmaya başladılar. Onlara Efendi

Yeşua'yla ilgili müjdeyi duyurdular. ²¹ Efendi'nin eli onların üzerindeydi ve çok sayıda kişi inanıp Efendi'ye döndü.

²² Bu olaylara ilişkin haber Yerusaleml'deki kilisenin kulaklarına ulaştı. Antakya'ya gitmesi için Barnabas'ı gönderdiler. ²³ Barnabas geldiğinde Tanrı'nın lütfunu görünce sevindi. Hepsine candan ve yürekten bir biçimde Efendi'ye bağlı kalmayı öğendirdi. ²⁴ Barnabas Kutsal Ruh'la ve imanla dolu iyi bir adamdı. Böylece Efendi'ye birçok insan kazanıldı.

²⁵ Barnabas, Saul'u aramak için Tarsus'a gitti.

²⁶ Onu bulunca Antakya'ya getirdi. İki yıl boyunca orada bulunan inanlılar topluluğuyla bir araya gelerek birçok kişiyi eğittiler. Öğrencilere ilk olarak Antakya'da Hristiyan adı verildi.

²⁷ O günlerde Yerusaleml'den Antakya'ya peygamberler geldi.

²⁸ İçlerinden Hagavos adında biri ayağa kalkıp Ruh aracılığıyla, dünyada şiddetli bir kıtlık olacağını bildirdi. Bu kıtlık Klavdius'un döneminde meydana geldi. ²⁹ Öğrenciler, her biri kendi gücü oranında, Yahudiye'de yaşayan kardeşlere iletmek üzere yardım toplama kararı aldılar. ³⁰ Bu kararlarını, Barnabas ve Saul'un elleriyle ihtiyaçlara bu yardımı göndererek gerçekleştirdiler.

12

¹ O sıralarda Kral Hirodes, topluluktan bazı kişilere eziyet etmeye başladı. ² Yuhanna'nın kardeşi Yakov'u kılıçla öldürttü. ³ Yahudiler'in bundan duyduğu memnuniyeti görünce, Petrus'u

da yakalattı. Bu, Mayasız Ekmek Bayramı'na rastladı. ⁴ Onu tutuklattıktan sonra hapse attı. Pesah Bayramı'ndan sonra onu halkın önünde yargılamak niyetindeydi. Petrus'u dörder kişiden oluşan dört takım askerin gözetimine teslim etti. ⁵ Petrus bu nedenle zindanda tutuldu. Ama topluluk onun için Tanrı'ya sürekli dua ediyordu. ⁶ Hirodes'in herkesin önünde onu yargılayacağı günden önceki gece, Petrus çift zincirle bağlı vaziyette iki asker arasında uyuyordu. Kapının önündeki gardiyanlar da zindanın güvenliğini sağlıyordu.

⁷ Ansızın Efendi'nin bir meleği Petrus'un yanında belirdi, hücrenin içi ışıkla aydınlandı. Melek Petrus'un böğrüne dokunarak, "Çabuk kalk!" diyerek onu uyandırdı. Petrus'un bileklerindeki zincirler düştü. ⁸ Melek ona, "Kuşağını bağla, çarıklarını giy" dedi. Petrus söylenenleri yerine getirdi. Ona, "Üstlüğüne giy ve beni takip et" dedi. ⁹ Petrus dışarı çıkıp onu takip etti. Meleğin yaptığıın gerçek olduğunu bilmiyordu yalnızca bir görünüm gördüğünü sanıyordu. ¹⁰ Birinci ve ikinci nöbetçiyi geçtikten sonra kente açılan demir kapıya geldiler. Önlerinde duran kapı kendiliğinden açıldı. Dışarı çıkıp bir sokağı geçtiler. Melek birdenbire gözden kayboldu.

¹¹ Kendine gelen Petrus, "Efendi'nin bana meleğini gönderip Hirodes'in elinden ve Yahudi halkının uğramamı beklediği tüm belalardan beni kurtardığını şimdi gerçekten anlıyorum" dedi. ¹² Petrus olanları düşünerek Mariyam'ın evine gitti. Mariyam Markos diye bilinen Yuhanna'nın annesiydi. Orada birçok kişi dua ediyordu.

¹³ Petrus dış kapıyı çalınca, Roda adlı bir hizmetçi kız kapıyı açmaya geldi. ¹⁴ Petrus'un sesini duyan kız, sevincinden kapıyı açmadan yeniden içeri koştu. Petrus'un kapının önünde durduğunu bildirdi.

¹⁵ Ona, "Sen çıldırmış olmalısın!" dediler. Ama kız ısrar edince, "Onun meleği olmalı" dediler. ¹⁶ Petrus ise kapıyı çalmayı sürdürdü. Kapıyı açtıklarında onu kapıda görünce şaşşa kaldılar. ¹⁷ Petrus, eliyle susmaları için işaret etti. Efendi'nin kendisini zindandan nasıl çıkardığını onlara anlattı. "Bu olanları Yakov'a ve kardeşlere duyurun" dedi. Sonra oradan ayrılıp başka bir yere gitti.

¹⁸ Sabah olunca askerler arasında büyük bir telaş yaşandı. Petrus'a ne olduğunu bilmiyorlardı. ¹⁹ Hirodes onu arattı, bulamayınca da nöbetçileri sorguya çekti ve idam edilmeleri yönünde buyruk verdi. Sonra Hirodes, Yahudiye'den Sezariye'ye gidip bir süre orada kaldı.

²⁰ Hirodes Sur ve Sayda halklarına karşı büyük bir öfke içindeydi.

Onlar toplanıp Hirodes'le görüşmeye geldiler. Kralın başdanışmanı Vlastus'un desteğini alarak barış isteğinde bulundular. Çünkü ülkeleri için gerekli olan yiyecek kralın ülkesinden geliyordu.

²¹ Belirlenen günde krallık giysilerini giyen Hirodes tahtından halkına bir konuşma yaptı.

²² Halk, "Bu bir insan sesi değil, Tanrı'nın sesidir!" diye bağıyordu.

²³ O anda Efendi'nin bir meleği Hirodes'i vurdu. Çünkü Tanrı'ya ait yüceliği kendisi almıştı. Sonra içi kurtlar tarafından kemirildi ve öldü.

24 Tanrı'nın sözü ise giderek yayılıyor, etkisini artırıyordu.

25 Barnabas'la Saul, hizmetlerini tamamladıktan sonra, Markos diye bilinen Yuhanna'yı da yanlarına alarak Yerusaleml'e döndüler.

13

1 Antakya'daki kilise topluluğunda bazı peygamberler ve öğretmenler vardı: Barnabas, Niger denilen Şimon, Kireneli Lukius, bölge kralı Hirodes'le birlikte büyümüş olan Menahem ve Saul. 2 Onlar Efendi'ye hizmet edip oruç tutarlarken Kutsal Ruh, "Barnabas'ı ve Saul'u, kendilerini çağırdığım iş için bana ayırın" dedi.

3 Bunun üzerine oruç tutup dua ettiler. Ellerini Barnabas'la Saul'un üzerlerine koyup onları gönderdiler. 4 Böylece Kutsal Ruh tarafından gönderilen Barnabas'la Saul Selefkkiye'ye gittiler. Oradan da gemiyle Kıbrıs'a geçtiler. 5 Salamis'e ulaştıklarında, Yahudiler'in havralarında Tanrı'nın sözünü duyurdular. Yuhanna'yı da yardımcı olarak yanlarında götürmüşlerdi. 6 Adayı boydan boya geçerek Baf'a geldiler. Orada Yahudi olan Baryeşu adında biriyle karşılaştılar. Bu adam büyücü ve sahte bir peygamberdi. 7 Baryeşu, Vali Sergius Pavlus'a yakın birisiydi. Vali akıllı bir adamdı. Barnabas'la Saul'u çağırıp Tanrı'nın sözünü duymak istedi. 8 Ama Baryeşu, büyücü anlamına gelen ve öbür adı olan Elimas, valinin iman etmemesi için onlara karşı koydu. 9 Ama Kutsal Ruh'la dolu olan Saul, yani Pavlus, gözlerini ona dikti. 10 Ona şöyle dedi: "Ey İblis'in oğlu, her türlü hile ve kurnazlıkla dolusun, doğru olan her şeye

düşmansın. Efendi'nin doğru yollarını çarpıtmaktan vazgeçmeyecek misin? ¹¹ İşte, Efendi'nin eli seni yargılıyor. Bir süre gün ışığını görmeyecek, kör olacaksın!”

O anda üzerine bir sis, karanlık çöktü. Onu elinden tutup yol gösterecek birini bulabilmek için dört dönmeye başladı. ¹² Bunlara tanık olan vali, Efendi'nin öğretilerine hayranlık içinde iman etti.

¹³ Pavlus'la yol arkadaşları Baf'tan denize açılıp Pamfilya'nın Perge Kenti'ne geldiler. Yuhanna ise onları bırakıp Yerusaleml'e döndü. ¹⁴ Onlar Perge'den geçerek Pisidya Antakyası'na geldiler. Şabat Günü havraya girip oturdular. ¹⁵ Kutsal Yasa'yı ve peygamberlerin sözlerini okuduktan sonra, havranın yöneticileri onlara haber gönderip, “Kardeşler, halka öğüt verecek bir sözünüz varsa, buyurun söyleyin” dediler.

¹⁶ Pavlus ayağa kalktı ve eliyle işaret ederek, “İsraelliler ve siz Tanrı'dan korkanlar, dinleyin” dedi. ¹⁷ “Bu halkın Tanrısı, atalarımızı seçti ve Mısır diyarında yabancı olarak yaşadıkları sırada onları büyük bir ulus yaptı. Sonra güçlü eliyle onları oradan çıkardı. ¹⁸ Çölde yaklaşık kırk yıl boyunca onlara katlandı. ¹⁹ Kenan diyarında yedi ulusu yok ettikten sonra, onların topraklarını İsrail halkına miras olarak verdi. Tüm bunlar yaklaşık dört yüz elli yıl sürdü. ²⁰ Bunlardan sonra, Peygamber Samuel'in zamanına dek onlara hakimler verdi. ²¹ Sonra halk bir kral isteyince, Tanrı onlara Benyamin oymağından Kiş oğlu Saul'u verdi. Saul kırk yıl krallık yaptı. ²² Tanrı onu tahttan indirdikten sonra, David'i kralları olarak

yükseltti. Ona ilişkin Tanrı şöyle dedi: 'İsteğimi yerine getirecek yüreğime uygun bir adam olarak Yişay oğlu David'i buldum.' ²³ Tanrı, verdiği sözü uyarınca bu adamın soyundan İsrail'e bir Kurtarıcı, Yeşua'yı gönderdi. ²⁴ Yeşua gelmeden önce, Yuhanna bütün İsrail halkına, tövbe edip vaftiz olmaya çağırırdı. ²⁵ Yuhanna görevini yerine getirirken, 'Benim kim olduğumu sanıyorsunuz? Ben O değilim. Ama işte, O benden sonra geliyor. Ben O'nun ayaklarınının çarıklarını çözmeye bile layık değilim' dedi. ²⁶ Kardeşler, Avraham'ın soyundan gelenler ve Tanrı'dan korkan sizler, bu kurtuluş sözü size gönderildi. ²⁷ Yeruşalem'de oturanlar ve yöneticileri, O'nu reddettiler. O'nu yargılayarak her Şabat Günü okunan peygamberlerin sözlerini, yerine getirmiş oldular. ²⁸ Ölüm cezasını gerektiren bir neden bulamamalarına rağmen yine de Pilatus'tan O'nu öldürmesini istediler. ²⁹ O'nun hakkında yazılanların hepsini yerine getirdikten sonra, O'nu ağaçtan indirip mezara koydular. ³⁰ Ama Tanrı O'nu ölümden diriltti.

³¹ Kendisiyle birlikte Galile'den ve Yeruşalem'den gelmiş olanlara günlerce görüldü. Bu insanlar bugün halka O'nun hakkında tanıklık yapıyor. ³² Size atalarımıza verilmiş olan sözün müjdesini veriyoruz.

³³ Tanrı, Yeşua'yı diriltmekle, onların çocukları olan bizler için bu sözünü yerine getirmiş oldu. İkinci Mezmur'da da yazıldığı gibi,

'Sen benim oğlumsun. Bugün senin baban oldum.'

34 “Tanrı O’nu ölümden asla çürümek üzere dirilttiğini şu sözlerle belirtmiştir, ‘Size David’e söz verdiğim kutsal ve emin bereketleri vereceğim.’
35 Mezmurlar, Yine başka bir yerde, ‘Kutsal Olan’ın çürümesine izin vermeyeceksin’ der.
36 Çünkü David kendi neslinde Tanrı’nın isteğini yerine getirdikten sonra uyudu, atalarının yanına gömüldü ve bedeni çürüyüp gitti. 37 Oysa Tanrı’nın dirilttiği Kişi çürümedi. 38 Bu nedenle, kardeşlerim, bilin ki, bu Kişi aracılığıyla günahlarınızın bağışlanacağı size bildirilmiş bulunuyor. 39 İman eden herkes, Moşe’nin Yasası’yla aklanamadığı her suçtan O’nun aracılığıyla aklanır. 40 Bu nedenle, dikkat edin, peygamberlerin söylediği söz sizin başınıza gelmesin:

41 ‘Bakın, siz alaycılar, Şaşkınlık içinde yıkılın!

Sizin gününüzde bir iş yapıyorum,

Biri size bildirirse inanmayacağınız bir iş.’ ”

42 Böylece Yahudiler havradan çıktıktan sonra, öteki uluslardan olanlar aynı sözlerin kendilerine bir sonraki Şabat Günü duyurulması için onlara yalvardılar. 43 Havra dağılınca, Yahudiler ve Yahudiliğe dönüp Tanrı’ya tapan yabancılardan birçoğu Pavlus’la Barnabas’ın ardınca gittiler. Pavlus’la Barnabas onlarla konuşarak, onları devamlı olarak Tanrı’nın lütfuyla yaşamaya teşvik ettiler. 44 Ertesi Şabat, neredeyse bütün kent Tanrı’nın sözünü dinlemek için toplanmıştı. 45 Fakat Yahudiler kalabalığı görünce kıskançlıkla doldular. Pavlus’un sözlerine karşı çıkıp küfrettiler.

46 Pavlus’la Barnabas cesurca konuşup şöyle dediler: “Tanrı’nın sözünü önce size bildirmemiz

gerekiyordu. Madem ki siz sözü reddedip kendinizi sonsuz yaşama layık görmediğinize göre, bakın, biz öteki uluslara gidiyoruz. ⁴⁷ Çünkü Efendi bize şöyle buyurdu:

‘Yeryüzünün en uzak köşelerine dek, kurtuluş götürmen için

Seni uluslara ışık kıldım.’ ”

⁴⁸ Öteki uluslardan olanlar bunu duyunca sevin-diler ve Tanrı’nın sözünü yücelttiler. Sonsuz yaşam için belirlenmiş olanların tümü iman etti. ⁴⁹ Efendi’nin sözü bütün bölgeye yayıldı. ⁵⁰ Ama Yahudiler, Tanrı sayar kadınlarla kent in ileri gelenlerini kışkırttilar. Pavlus’a ve Barnabas’a karşı bir zulüm başlattılar ve onları bölgelerinden dışarıya attılar. ⁵¹ Pavlus’la Barnabas, ayaklarının tozunu silkeleyip Konya’ya gittiler. ⁵² Öğrencilere gelince, sevinçle ve Kutsal Ruh’la doluydular.

14

¹ Konya’da birlikte Yahudiler’in havrasına giren Pavlus’la Barnabas öyle etkili konuştular ki, hem Yahudiler’den hem de Grekler’den çok sayıda insan iman etti. ² Ama iman etmemekte direnen Yahudiler, öteki uluslardan olanları, kardeşlere karşı kışkırtıp akıllarını bulandırdılar.

³ Orada uzun bir süre kalan Pavlus’la Barnabas, Efendi hakkında cesaretle konuştular. Efendi de onların ellerinden gerçekleştirdiği belirtiler ve harikalarla kendi lütfunu açıklayan sözü doğruladı.

⁴ Kent halkı ise ikiye bölünmüştü. Bir kısmı Yahudiler’den, bir kısmı da elçilerden yanaydı.

⁵ Hem Yahudiler, hem de öteki uluslardan olanlar, kendi yöneticileriyle birlikte, elçileri hırpalayıp taşa

tutmak için düzen kurdular. ⁶ Bunu fark eden elçiler, Likaonya, Listra, Derbe kentlerine ve çevre bölgelere kaçtılar. ⁷ Oralarda Müjde'yi duyurdular.

⁸ Listra'da ayakları sakat bir adam yerde oturuyordu. Doğuştan kötürüm olan bu adam hiç yürümemişti. ⁹⁻¹⁰ Pavlus'un konuşmasını dinliyordu. Ona dikkatle bakan Pavlus, iyileşmek için imanının olduğunu görünce, yüksek sesle, "Kalk ayaklarının üzerinde dur!" dedi. Adam yerinden sıçrayıp yürümeye başladı. ¹¹ Kalabalık Pavlus'un ne yaptığını görünce Likaonya dilinde, "Tanrılar insan suretinde aramıza geldiler!" diye bağıldılar. ¹² Barnabas'a Zeus, Pavlus'a da baş konuşmacı olduğu için Hermes adını verdiler. ¹³ Kentin girişinde bulunan Zeus Tapınağı'nın kâhini kent kapılarına boğalar ve çelenkler getirdi. Halkla birlikte kurban sunmak istedi. ¹⁴ Barnabas'la Pavlus bunu işitince, giysilerini yırtıp kalabalığın içine daldılar. ¹⁵ "Ey millet, nedir bu yaptığınız iş?" dediler. "Biz de sizinle aynı yaratılışa sahip insanız. Bu boş şeylerden diri Tanrı'ya dönesiniz diye size müjde getiriyoruz. Yeri, göğü, denizi ve bunların içindeki her şeyi yaratan O'dur. ¹⁶ Tanrı geçmiş kuşaklarda yaşamış olan ulusların kendi yollarında yürümesine izin verdi. ¹⁷ Yine de kendisini tanıksız bırakmadı. İyiliğini gösterdi. Size gökten yağmur ve verimli mevsimler verdi. Karınlarınızı yiyeceklerle, yüreklerinizi mutlulukla doldurdu."

¹⁸ Bu sözler üzerine bile, kendilerine kurban kesmek isteyen halka zor engel olabildiler. ¹⁹ Ama Antakya'dan ve Konya'dan gelen bazı Yahudiler halkı yanlarına çekip Pavlus'u taşladılar. Öldüğünü

sanıp onu kentin dışına sürüklediler.

²⁰ Ama öğrenciler çevresinde toplanınca, Pavlus ayağa kalkıp kente girdi. Ertesi gün Barnabas'la birlikte Derbe'ye gitti. ²¹ O kentte Müjde'yi duyurup birçok öğrenci yetiştirdiler. Sonra, Listra, Konya ve Antakya'ya döndüler. ²² Öğrencilerin canlarına can katıp, onları imana bağlı kalmaya teşvik ettiler. "Büyük sıkıntıdan geçip Tanrı Kralığı'na girmemiz gerekiyor" diyorlardı. ²³ Her kilisede ihtiyarlar atadılar. Dua ve oruçla onları, inandıkları Efendi'ye teslim ettiler.

²⁴ Pisidya'dan geçip Pamfilya'ya geldiler. ²⁵ Perge'de Tanrı sözünü duyurduktan sonra Antalya'ya geçtiler. ²⁶ Oradan gemiyle, artık tamamlamış oldukları göreve başlamadan önce Tanrı'nın lütfuna teslim edilmiş oldukları yere, Antakya'ya döndüler. ²⁷ Antakya'ya vardıklarında, kilise topluluğunu bir araya topladılar. Tanrı'nın kendileri aracılığıyla yaptığı her şeyi, öteki uluslara iman kapısını nasıl açtığını anlattılar. ²⁸ Orada öğrencilerle birlikte uzun süre kaldılar.

15

¹ Yahudiye'den bazı kişiler gelip kardeşlere, "Moşe'nin töresine göre sünnet olmadıkça kurtulamazsınız" diye öğrettiler. ² Bu nedenle, Pavlus'la Barnabas bu kişilerle çekişip uzun boylu tartıştılar. En sonunda Pavlus'la Barnabas'ın, birkaç kardeşle birlikte Yeruşalem'e giderek bu sorunu elçiler ve ihtiyarlarla görüşmelerine karar verildi.

³ Kilise topluluğu onları yolcu etti. Fenike ve Samariya yörelerinden geçerek ulusların Tanrı'ya

nasıl döndüğünü anlata anlata gittiler. Bu haber tüm kardeşlere büyük sevinç verdi. ⁴ Yeruşalem'e geldiklerinde, kilise topluluğu, elçiler ve ihtiyarlar tarafından hoş karşılandılar. Tanrı'nın kendileri aracılığıyla yapmış olduğu işleri bir bir anlattılar.

⁵ Ama Ferisi mezhebinden gelen bazı imanlılar, "Onları sünnet etmek ve Moşe'nin Yasası'na uymalarını buyurmak gerekir" diyerek ayağa kalktılar.

⁶ Elçiler ve ihtiyarlar bu konuyu görüşmek için bir araya geldiler.

⁷ Uzun soluklu bir tartışmadan sonra, Petrus ayağa kalkıp onlara, "Kardeşler, biliyorsunuz ki Tanrı uzun zaman önce öteki uluslar Müjde'nin bildirsini benim ağızımdan duyup inansınlar diye aranızdan beni seçti. ⁸ İnsan yüreğini bilen Tanrı, tıpkı bize verdiği gibi onlara da Kutsal Ruh'u vererek, öteki ulusları kabul ettiğini gösterdi. ⁹ Onlarla aramızda hiçbir ayrım gözetmedi. Yüreklerini iman etmeleriyle arındırdı. ¹⁰ O halde, ne atalarımızın ne de bizim taşıyamadığımız bir boyunduruğu öğrencilerin boynuna geçirerek şimdi neden Tanrı'yı deniyorsunuz? ¹¹ Bizler, Efendi Yeşua'nın lütfuyla kurtulduğumuza inanıyoruz, onlar da öyle" dedi.

¹² Bütün topluluk sustu. Tanrı'nın kendileri aracılığıyla uluslar arasında yaptığı harikalarla belirtileri anlatan Barnabas ve Pavlus'u dinlediler.

¹³ Onlar susunca Yakov söze başladı: "Kardeşler, beni dinleyin" dedi.

¹⁴ "Simon, Tanrı'nın kendi adına bir halk çıkarmak üzere ulusları ilk defa nasıl ziyaret ettiğini anlattı. ¹⁵ Bu, peygamberlerin sözleriyle uyum içindedir. Yazılmış olduğu gibi:

16-17 ‘Bunlardan sonra geri döneceğim

David’in yıkılmış olan tapınağını yeniden kuracağım. Onun kalıntılarını yeniden inşa edeceğim.

Onu ayağa kaldıracam. Öyle ki geri kalan insanlar, öteki uluslardan adımla çağrılanların hepsi Efendi’yi arayabilsin. Bunları gerçekleştiren Efendi bildiriyor.’ ”

18 “Tanrı’nın tüm işleri ezelden beri kendisi tarafından bilinmektedir.

19 Bu nedenle kanımca, öteki uluslardan Tanrı’ya dönenlere engel çıkartmamalıyız. 20 Yalnızca kendilerine, putlara sunulup murdar olmuş etlerden, fuhuştan, boğularak öldürülen hayvanların etinden ve kandan uzak durmaları gerektiğini yazmalıyız. 21 Çünkü eski kuşaklardan beri Moşe’nin sözleri her kentte, her Şabat Günü okunmakta ve duyurulmaktadır.”

22 O zaman bütün toplulukla birlikte elçiler ve ihtiyarlar, kendi aralarından adamlar seçip Pavlus ve Barnabas’la birlikte Antakya’ya göndermeyi uygun gördüler. Kardeşlerin arasında önde gelen, Barsabba diye bilinen Yahuda ve Silas’ı seçtiler.

23 Onların eliyle şu mektubu yazdılar:

“Kardeşleriniz olan biz elçilerle ihtiyarlardan, öteki uluslardan olup Antakya, Suriye ve Kilikya’da bulunan siz kardeşlerimize selam!

24 Bizden bazı kişilerin size gelerek, ‘Sünnet olun ve Yasa’ya uyun’ diyerek aklınızı karıştırıp sizi tedirgin ettiğini duyduk. Onları zaten biz göndermedik. 25 Bunun için aramızdan seçtiğimiz bazı kişileri, sevgili kardeşlerimiz Barnabas ve Pavlus’la birlikte size göndermeyi oy birliğiyle uygun gördük. 26 Bu ikisi, Efendimiz Yeşua Mesih’in

adı uğruna canlarını hiçe saymış kişilerdir. ²⁷ Bu yönde yazdıklarımızın aynısını kendi ağızlarından size bildirsinler diye Yahuda ve Silas'ı gönderdik. ²⁸ Kutsal Ruh ve bizler, yapılması gereken şu şeylerin dışında size başka bir yük vermemeyi uygun gördük. ²⁹ Putlara sunulan kurban etinden, kandan, boğularak öldürülen hayvan etinden ve fuhuştan sakının. Bunlardan kendinizi korursanız, iyi edersiniz. Esen kalın.”

³⁰ Böylece yola çıkanlar Antakya'ya geldiler. Topluluğu bir araya toplayıp mektubu teslim ettiler. ³¹ Mektubu okuyunca imanlılar duydukları teşvik sözleriyle sevindiler. ³² Kendileri de peygamber olan Yahuda ve Silas, kardeşleri birçok sözle cesaretlendirip pekiştirdiler. ³³⁻³⁴ Bir süre daha orada kaldıktan sonra, kardeşler onları elçilere geri dönmek üzere esenlik içinde yolcu ettiler. ³⁵ Pavlus ve Barnabas ise Antakya'da kaldılar, birçoqlarıyla birlikte Efendi'nin sözünü öğretip duyurdular.

³⁶ Bundan bir süre sonra Pavlus Barnabas'a, “Efendi'nin sözünü duyurduğumuz her kente dönüp kardeşleri ziyaret edelim, nasıl olduklarını görelim” dedi. ³⁷ Barnabas, Markos diye bilinen Yuhanna'yı da yanlarına almak niyetindeydi. ³⁸ Ama Pavlus, Pamfilya'da onları hizmet sırasında yarı yolda bırakmış birini yanlarına almanın iyi bir fikir olmadığını düşündü. ³⁹ Aralarındaki anlaşmazlık o kadar keskinleşti ki, birbirlerinden ayrıldılar. Barnabas, Markos'u da yanına alıp Kıbrıs'a doğru yelken açtı. ⁴⁰ Pavlus ise Silas'ı seçti, kardeşler tarafından Tanrı'nın lütfuna

teslim edildikten sonra yola çıktı. ⁴¹ Suriye ve Kilikya yörelerini dolaşarak kilise topluluklarını güçlendirdi.

16

¹ Pavlus, Derbe ve Listra'ya geldi. Listra'da Timoteos adında bir öğrenci vardı. Annesi Yahudi bir imanlı, babası ise bir Grek'ti. ² Listra ve Konya'daki kardeşler ondan övgüyle söz ettiler. ³ Onu yanında götürmek isteyen Pavlus, o bölgede bulunan Yahudiler yüzünden onu sünnet ettirdi. Çünkü hepsi babasının bir Grek olduğunu biliyordu. ⁴ Yolları üzerinde bulunan kentlerden geçerken, Yeruşalem'deki elçiler ve ihtiyarlar tarafından verilen buyruklara uymaları için bu buyrukları inanlılara iletiler. ⁵ Böylece topluluklar imanda güçleniyor ve sayıları günden güne artıyordu.

⁶ Frikya ve Galatya bölgesinden geçtiklerinde, Tanrı sözünü Asya İli'nde yaymaları Kutsal Ruh tarafından engellendi. ⁷ Misya sınırına geldiklerinde Bitinya'ya girmek istedilerse de, Ruh onlara izin vermedi. ⁸ Misya'dan geçerek Troas'a indiler. ⁹ Geceleyin Pavlus bir görüm gördü. Makedonyalı bir adam ayakta durmuş, ona yalvarıyor, "Makedonya'ya gel ve bize yardım et" diyordu. ¹⁰ Pavlus'un bu görümü görmesiyle, Efendi'nin bizi Müjde'yi onlara duyurmamız için çağırdığı sonucuna vardık. Hemen Makedonya'ya gitmenin bir yolunu aradık. ¹¹ Bu nedenle Troas'tan denize açılıp Semadirek'e, ertesi gün de Neapolis'e doğru dümdüz bir yol katettik. ¹² Oradan

da bir Roma yerleşimi olan Makedonya'nın Filipi Kenti'ne geçtik. Bu kentte birkaç gün kaldık.

¹³ Şabat Günü, kent kapısından çıkıp ırmak kıyısına gittik. Orada bir dua yeri olacağını düşündük. Bir araya toplanmış kadınlarla oturduk ve konuştuk. ¹⁴ Tiyatira Kenti'nden mor kumaş işi yapan Lidya adında Tanrı'ya tapan bir kadın bizi duydu. Efendi, Pavlus'un söylediklerini dinlemesi için onun yüreğini açtı. ¹⁵ O ve ev halkı vaftiz olduktan sonra, "Eğer beni Efendi'ye ait biri olarak görüyorsanız, lütfen evime gelin ve bizimle kalın" diye yalvardı. Biz de bu dediğine razı olduk.

¹⁶ Duaya giderken, falcılıkla efendilerine büyük kazanç sağlayan falcılık ruhuna tutsak bir kız karşımıza çıktı. ¹⁷ Pavlus'u ve bizi izleyerek, "Bu adamlar, bize kurtuluş yolunu bildiren Yüce Tanrı'nın hizmetkârlarıdır!" diye bağırıp durdu. ¹⁸ Günlerce bunu yapmaya devam etti.

Artık buna katlanamayan Pavlus arakasına dönüp ruha, "Yeşua Mesih'in adıyla ondan çıkmanı buyuruyorum" dedi. Ruh o anda kızı terketti.

¹⁹ Kızın efendileri, kazanç umutlarının kaybolduğunu görünce, Pavlus'la Silas'ı yakalayıp çarşıya, yetkililerin önüne sürüklediler. ²⁰ Onları yargıçların önüne çıkardıklarında, "Yahudi olan bu adamlar, kentimizi karıştırdılar. ²¹ Romalı olan bizlerin benimseyip uygulayamayacağı bazı töreler yayıyorlar" dediler.

²² Halk da Pavlus ve Silas'a yapılan saldırıya katıldı. Yargıçlar onların giysilerinin çıkartılıp değnekle dövülmelerini buyurdu. ²³ Onları iyice dövdükten sonra zindana attılar. Zindancıya onları

tam güvenlik altında tutmasını sıkıca buyurdular. ²⁴ Böyle bir buyruktan sonra zindancı onları iç zindana attı ve ayaklarını tomruğa vurdu.

²⁵ Gece yarısına doğru Pavlus'la Silas dua ediyor, Tanrı'yı ilahilerle yüceltiyorlardı. Öteki tutsaklar onları dinliyordu. ²⁶ Ansızın öyle büyük bir deprem oldu ki, zindanın temelleri sarsıldı. Birden bütün kapılar açıldı ve herkesin zincirleri çözüldü. ²⁷ Uykudan uyanan ve zindan kapılarının açıldığını gören zindancı, hemen kılıcını çekti, mahkûmların kaçtığı düşüncesiyle kendini öldürmek istedi. ²⁸ Ama Pavlus yüksek sesle, "Kendine zarar verme, hepimiz buradayız!" diye ona seslendi.

²⁹ Zindancı ışık isteyip içeri girdi. Pavlus'la Silas'ın önünde titreyerek yere kapandı. ³⁰ Onları dışarı çıkarıp, "Efendiler, kurtulmak için ne yapmalıyım?" dedi.

³¹ "Efendi Yeşua Mesih'e iman et, sen de ev halkın da kurtulursunuz" dediler. ³² Ona ve evindeki herkese Efendi'nin sözünü duyurdular.

³³ Zindancı gecenin o saatinde onları götürüp yaralarını yıkadı. Kendisi ve tüm ev halkı hemen vaftiz oldu. ³⁴ Onları evine götürüp önlerine sofrayı kurdu. Tanrı'ya tüm ev halkıyla birlikte inanmış olmak onu büyük sevince boğdu.

³⁵ Gün ağarınca yargıçlar görevlileri gönderip, "O adamları bırakın gitsinler" dediler.

³⁶ Zindancı bu sözleri Pavlus'a iletti. "Yargıçlar salıverilmeniz için haber gönderdi. Şimdi dışarı çıkıp esenlik içinde gidebilirsiniz" dedi.

³⁷ Ama Pavlus görevlilere şöyle karşılık verdi: “Roma vatandaşı olduğumuz halde, bizi yargılamadan herkesin önünde dövüp hapse attılar! Şimdi bizi gizlice serbest mi bırakacaklar? Hayır, kesinlikle olmaz! Gelip bizi kendileri çıkarınsınlar!”

³⁸ Görevliler bu sözleri yargıçlara bildirdiler. Yargıçlar Romalı olduklarını duyunca korkuya kapıldılar. ³⁹ Gelip onlara yalvardılar.

Onları dışarı çıkardıktan sonra kentten ayrılmalarını rica ettiler. ⁴⁰ Pavlus’la Silas zindandan çıktıktan sonra Lidya’nın evine gittiler. Kardeşleri görüp onları cesaretlendirdikten sonra oradan ayrıldılar.

17

¹ Amfipolis ve Apollonya’dan geçip Selanik’e vardılar. Orada Yahudiler’in bir havrası vardı. ² Pavlus her zaman yaptığı gibi yine Yahudiler’in toplantısına katıldı. Üç Şabat Günü boyunca Kutsal Yazılar üzerine onlarla tartıştı. ³ Mesih’in acı çekip ölümden dirilmesi gerektiğini kanıtlarla onlara apaçık gösterdi. Onlara, “Bakın size bildirdiğim Yeşua O Mesih’tir” dedi.

⁴ Onlardan bazıları, Tanrı’ya tapan Grekler’den büyük bir topluluk ve ileri gelen kadınlardan birçoğu ikna olup Pavlus ve Silas’a katıldılar. ⁵ Ne var ki ikna olmayan Yahudiler, çarşı pazardan topladıkları bazı kötü adamlardan meydana gelen bir kalabalıkla kenti ayağa kaldırdılar. Yason’un evine saldırıp onları halkın önünde yargılamak istediler.

⁶ Onları bulamayınca, Yason’u ve bazı kardeşleri kent yetkililerinin önüne sürüklediler.

“Dünyayı altüst edenler buraya da geldiler” diye bağıryorlardı. ⁷ “Yason’un evindeler. Onların hepsi, Yeşua adında başka bir kral olduğunu söyleyerek Sezar’ın buyruklarına karşı geliyorlar!” ⁸ Halk ve kent yetkilileri bu sözleri duyunca tedirgin oldular. ⁹ Yetkililer Yason ve diğerlerini kefaletle serbest bıraktılar. ¹⁰ Kardeşler hiç zaman kaybetmeden o gece Pavlus’la Silas’ı Veriya Kenti’ne gönderdiler. Onlar oraya ulaşınca Yahudiler’in havrasına girdiler.

¹¹ Veriya’da bulunan Yahudiler Selanik’tekilerden daha açık fikirliydi. Tanrı sözünü tam bir ilgiyle karşılayarak, duyduklarının doğru olup olmadığını görmek için her gün Kutsal Yazılar’ı inceliyorlardı. ¹² Bunun sonucu olarak içlerinden birçokları ve çok sayıda saygın Grek kadın ve erkek iman etti. ¹³ Ne var ki Selanik’teki Yahudiler Pavlus’un Tanrı’nın sözünü Veriya’da da duyurduğunu öğrenince, oraya geldiler ve halkı kışkırttılar. ¹⁴ Sonra kardeşler Pavlus’u hemen deniz kıyısına gönderdiler. Silas’la Timoteos ise Veriya’da kaldılar. ¹⁵ Pavlus’a eşlik edenler onu Atina’ya kadar götürdüler. Silas’la Timoteos’un hiç zaman kaybetmeden kendisine yetişmeleri yönünde Pavlus’tan buyruk aldıktan sonra oradan ayrıldılar.

¹⁶ Pavlus Atina’da onları beklerken, kentin putlarla dolu olduğunu görünce ruhu kederlendi. ¹⁷ Böylece havrada Yahudiler’le, Tanrı’ya tapan yabancı kişilerle, her gün çarşı meydanında karşılaştığı insanlarla tartışıp durdu. ¹⁸ Epikürcü ve Stoacı filozoflardan bazıları da onunla

tartışmaya başladı. Bazıları, “Bu geveze ne demek istiyor?” dedi.

Diğerleri ise, Yeşua’yı ve dirilişini duyurduğu için, “Yabancı tanrıları savunan birisi gibi görünüyor” dedi.

¹⁹ Onu tutup Ares Tepesi Kurulu’na götürdüler. Ona, “Duyurmakta olduğun bu yeni öğretinin ne olduğunu öğrenebilir miyiz? ²⁰ Çünkü ku-lağımıza bazı yabancı gelen şeylerden söz ediyor-sun. Dolayısıyla bu şeylerin ne anlama geldiğini bilmek istiyoruz” dediler. ²¹ Tüm Atinalılar ve orada yaşayan yabancılar, zamanlarını hep yeni düşünceleri anlatarak ve dinleyerek geçirirlerdi.

²² Pavlus, Ares Tepesi Kurulu’nun orta yerinde durup şöyle dedi: “Ey Atinalılar, sizin her bakımdan inançlı insanlar olduğunuzu görüyorum.

²³ Çünkü çevrede gezinip tapındığınız şeyleri in-celerken, üzerinde

‘Bilinmeyen TANRI’YA’ yazılı bir sunakla karşılaştım. İşte bilmeden tapındığınız bu Tanrı’yı size bildiriyorum. ²⁴ Dünyayı ve içindeki her şeyi yaratan Tanrı, göğün ve yerin Efendisi olduğundan elle yapılmış tapınaklarda oturmaz. ²⁵ Herkese yaşam, soluk ve her şeyi veren kendisi olduğuna göre, sanki bir şeye ihtiyacı varmış gibi O’na insan eliyle hizmet edilmez. Tanrı, bütün insanları tek insandan çoğalttı ve onları yeryüzünün her yanına yerleştirdi. ²⁶ Ulusların dönemlerini ve mesken tutacakları bölgelerin sınırlarını önceden belirledi. ²⁷ Bunu, kendisini arayıp el yordamıyla bile olsa bulabilsinler diye yaptı. Tanrı hiçbirimize uzak değildir. ²⁸ ‘Çünkü O’nda

yaşıyor ve hareket ediyoruz. O'nda varlığımızı sürdürüyoruz.' Bazı ozanlarınızın dediği gibi, 'Biz de O'nun soyundanız.'²⁹ Tanrı soyundan olduğumuza göre, Tanrı'nın öz varlığının insan düşüncesi ve becerisiyle meydana getirilmiş altına, gümüşe ya da taşa benzediği düşüncesine kapılmamalıyız.³⁰ Tanrı, geçmiş dönemlerin bilgisizliğini görmezlikten geldi. Ama şimdi her yerde bütün insanların tövbe etmesini buyuruyor.³¹ Çünkü atadığı Kişi aracılığıyla dünyayı doğrulukla yargılayacağı günü belirlemiştir. O'nu ölümden diriltmekle bütün insanlara güvence verdi."

³² Ölülerin dirilmesi konusunu duyunca bazıları alay etti, ama diğerleri, "Bu konuda seni tekrar dinlemek isteriz" dedi.

³³ Böylece Pavlus onların arasından çıkıp gitti.

³⁴ Ama bazı kimseler ona katılıp iman ettiler. Bunların arasında kurul üyesi Dionisios, Damaris adında bir kadın ve başkaları da vardı.

18

¹ Bu olaylardan sonra Pavlus Atina'dan ayrılıp Korint'e geldi. ² Orada Akvila adında Pontus doğumlu bir Yahudi ile karısı Priskilla'yı buldu.

İtalya'dan yeni gelmişlerdi. Çünkü Klavdius bütün Yahudiler'in Roma'yı terk etmesi yönünde bir buyruk çıkarmıştı. Pavlus onları görmeye gitti.

³ Aynı meslekten oldukları için onlarla kalıp birlikte çalıştı. İşleri çadırcılıktı. ⁴ Pavlus, her Şabat Günü havrada tartışarak hem Yahudiler'i hem de Grekler'i ikna etmeye çalışıyordu. ⁵ Silas'la Timoteos Makedonya'dan gelince, Pavlus Ruh'un

güçlü yönlendirişiyile Yeşua'nın Mesih olduğunu Yahudiler'e tanıklık etmeye başladı. ⁶ Ama onlar direnip küfretmeye başlayınca Pavlus giysilerini silkeleyip, "Artık başınıza geleceklerden kendiniz sorumlusunuz!" dedi. "Bundan böyle öteki uluslara gideceğim!"

⁷ Pavlus oradan ayrılıp Titius Yustus adında Tanrı'ya tapınan birisinin evine gitti. Yustus'un evi havrayla bitişikti. ⁸ Havranın yöneticisi Krispus, tüm ev halkıyla birlikte Efendi'ye iman etti. Sözü işiten başka birçok Korintliler de iman edip vaftiz oldular. ⁹ Efendi geceleyin bir görümde Pavlus'a, "Korkma! Konuş, susma" diye seslendi. ¹⁰ "Çünkü ben seninleym; kimse sana zarar vermeyecek, sana saldırmayacak. Çünkü bu kentte halkım çoktur."

¹¹ Pavlus orada bir buçuk yıl kaldı ve onlara Tanrı'nın sözünü öğretti.

¹² Gallio, Ahaya Valisi'yken, Yahudiler hep birlikte Pavlus'a karşı çıkıp onu mahkemeye çıkardılar. ¹³ "Bu adam Yasa'ya aykırı biçimde Tanrı'ya tapmaları için insanları kandırıyor" dediler.

¹⁴ Pavlus tam söze girmek üzereyken Gallio Yahudiler'e şöyle dedi: "Ey Yahudiler, davanız gerçekten haksızlık ya da ciddi bir suçla ilgili olsaydı, sizi sabırla dinlerdim. ¹⁵ Ama sorun deyimler, adlar ve kendi yasanızla ilgili olduğu için, buna siz kendiniz bakın. Ben bu konularda yargıçlık etmek istemem." ¹⁶ Böylece onları mahkemeden kovdu.

17 Sonra Grekler'in hepsi havranın yöneticisi Sostenis'i yakalayıp mahkeme önünde dövdüler. Gallio ise olanlara hiç aldırmış etmedi.

18 Pavlus, bir süre daha Korint'de kaldıktan sonra kardeşlerle vedalaşıp Suriye'ye gitmek üzere bir gemiye bindi. Priskilla ve Akvila da onunla birlikteydi. Adakta bulunduğu için saçını Kenhere'de kestirmişti. 19 Efes'e ulaştıklarında Priskilla ve Akvila'dan ayrıldı. Kendisi havraya girip Yahudiler ile tartışmaya başladı. 20 Onlar kendileriyle daha uzun süre kalmasını istedilerse de, Pavlus bunu uygun görmedi. 21 Ama onlarla vedalaşırken, "Yaklaşmakta olan bu bayramı mutlaka Yerusalemlerde geçirmek istiyorum. Tanrı dilersenize size tekrar döneceğim" dedi. Sonra Efes'ten denize açıldı.

22 Sezariye'ye varınca, Yerusalemlere gidip kiliseyi ziyaret etti. Oradan da Antakya'ya geçti. 23 Pavlus bir süre Antakya'da kaldıktan sonra oradan ayrıldı. Sırasıyla Galatya ve Frikya bölgesinden geçerek bütün öğrencileri imanda güçlendirdi. 24 Apollos adında üstün bir konuşma yeteneği olan İskenderiyeli bir Yahudi Efes'e geldi. Kutsal Yazılar'ı çok iyi biliyordu. 25 Efendi'nin yolunda eğitilmiş bir kişiydi. Ateşli bir ruhla konuşan Apollos, yalnızca Yuhanna'nın vaftizini bilmesine rağmen, Yeşua'yla ilgili gerçekleri doğru bir şekilde öğretiyordu. 26 Havrada cesurca konuşmaya başladı. Söylediklerini duyan Priskilla ve Akvila, onu bir kenara çekip Tanrı'nın yolunu ona daha doğru bir şekilde açıkladılar.

27 Apollos Ahaya'ya gitmek isteyince, kardeşler

onu cesaretlendirdiler. Onun iyi karşılanması için oradaki öğrencilere mektup yazdılar. Oraya varınca Tanrı'nın lütfuyla iman etmiş olanlara çok yardım etti. ²⁸ Çünkü Kutsal Yazılar'dan Yeşua'nın Mesih olduğunu açıkça göstererek, Yahudiler'in iddialarını güçlü bir şekilde çürüttü.

19

¹ Apollos Korint'teyken, Pavlus ülkenin üst bölgelerinden geçerek Efes'e geldi. Orada bazı öğrenciler buldu. ² Onlara, "İman ettiğinizde Kutsal Ruh'u aldınız mı?" diye sordu. Ona, "Hayır, Kutsal Ruh'un varlığından bile haberimiz yok!" dediler.

³ "Öyleyse nasıl vaftiz edildiniz?" dedi. "Yuhanna'nın vaftiziyle" dediler.

⁴ Pavlus, "Yuhanna'nın yaptığı vaftiz tövbe vaftiziydi. Halka kendisinden sonra gelecek Olan'a, yani Yeşua'ya inanmalarını söyledi" dedi.

⁵ Bunu duyunca Efendi Yeşua'nın adıyla vaftiz oldular. ⁶ Pavlus ellerini üzerlerine koyduğunda, Kutsal Ruh onların üzerine indi. Bilmedikleri başka dillerle konuşup peygamberlik ettiler. ⁷ Bunlar toplam on iki kişiydi. ⁸ Pavlus havraya girip cesurca konuşmaya başladı. Üç ay boyunca oradakiyle tartışıp Tanrı'nın Krallığı hakkında onları ikna etmeye çalıştı.

⁹ Ama bazıları yüreklerini katılaştırıp iman etmeyince - üstelik Yol'u kötüleyince - Pavlus onlardan ayrıldı. Öğrencilerini de kendisiyle birlikte alıp götürdü. Pavlus Tiranus okulunda her gün tartışmalarını sürdürdü. ¹⁰ Bu iş, iki yıl boyunca

sürdü. Sonunda Asya İli'nde yaşayan ister Yahudi, ister Grek olsun, Efendi Yeşua'nın sözünü herkes duydu.

11 Tanrı Pavlus'un eliyle görülmemiş mucizeler yaptı. 12 Öyle ki, onun bedenine değen mendiller veya peşkirler hastalara götürülünce, rahatsızlıkları geçiyor, kötü ruhlar içlerinden çıkıyordu. 13 Çevrede kötü ruhları kovmakla uğraşan bazı gezgin Yahudiler vardı. Bunlar kötü ruha tutulmuşları Efendi Yeşua'nın adıyla kurtarmaya kalkıştılar. "Pavlus'un duyurduğu Yeşua adıyla size buyruk veriyoruz" diyorlardı. 14 Bunu yapanlar arasında Skeva adlı bir Yahudi başkâhinin yedi oğlu da vardı.

15 Kötü ruh, "Yeşua'yı tanıyorum, Pavlus'u da tanıyorum, ama siz kimsiniz?" diye karşılık verdi. 16 Kendisinde kötü ruh bulunan adam üzerlerine atladı. Hepsini alt ederek onları darmadağın etti. Öyle ki, o evden çıplak ve yaralı olarak kaçtılar. 17 Bu olayın haberi, Efes'te yaşayan Yahudiler ve Grekler'e ulaştı. Hepsini bir korku sardı ve Efendi Yeşua'nın adı büyük bir saygınlık kazandı. 18 İman edenlerin birçoğu geliyor, yaptıkları kötülükleri itiraf edip bildiriyorlardı. 19 Büyücülükle uğraşanlardan büyük bir kitle kitaplarını toplayıp getirdiler ve herkesin gözü önünde yaktılar. Bunların değerini hesapladıklarında elli bin gümüş tuttuğunu gördüler. 20 Böylece Efendi'nin sözünün etki alanı giderek güçlenip büyüyordu.

21 Bu olaylardan sonra, Pavlus Ruh'un yönlendirişiyile Makedonya ve Ahaya'dan geçerek Yerusaleml'e gitmeye karar verdi. "Orada

bulunduktan sonra Roma'yı da görmem gerek" diyordu.

²² Kendisine hizmet edenlerden ikisini, Timoteos ve Erastus'u Makedonya'ya gönderdikten sonra kendisi bir süre daha Asya İli'nde kaldı.

²³ O sıralarda Yol ile ilgili büyük bir kargaşalık çıktı. ²⁴ Dimitrios adında bir kuyumcu vardı, kendisi Artemis Tapınağı'nın gümüşten maketlerini yapıyordu. Bununla sanatçılara bol iş sağlamaktaydı.

²⁵ Dimitrios bu adamları ve benzer iş yapan başkalarını bir araya toplayarak, "Efendiler, hepinizin bildiği gibi bu işten büyük kazanç elde ediyoruz" dedi. ²⁶ "Pavlus denen bu adamın, elle yapılan tanrıların gerçek tanrı olmadığını söyleyerek birçok kişiyi kandırıp, yoldan çıkardığını görüyor ve duyuyoruz. Yalnızca Efes'te değil, neredeyse tüm Asya İli'nde. ²⁷ Sanatımız yalnızca saygınlığını yitirmekle kalmayacak, aynı zamanda Artemis Tapınağı'nın hiçe sayılma ve tüm Asya İli'nin ve dünyanın taptığı büyük tanrıça Artemis'in yüceliğinden yoksun kalma tehlikesi de vardır."

²⁸ Bunu duyunca hepsi öfkeyle doldular. "Efesliler'in Artemis'i yücedir!" diyerek bağırdılar. ²⁹ Kent hepten karıştı. Halk, Pavlus'un yol arkadaşları olan Makedonyalı Gayus ve Aristarhus'u yaka paça yakalayıp hep birlikte tiyatroya koştular. ³⁰ Pavlus halkın arasına girmek istediye de, öğrenciler ona izin vermedi. ³¹ Pavlus'un dostu olan bazı Asya İli yöneticileri ona haber gönderip tiyatroya gitmemesi için yalvardılar. ³² Her kafadan farklı bir ses çıkıyordu.

Kalabalık karışıklık içindeydi. Çoğu neden bir araya geldiklerini bile bilmiyordu.

³³ Yahudiler İskender'i kalabalığın içinden öne çıkardılar. İskender eliyle işaret ederek halka kendi savunmasını sunmak istedi. ³⁴ Ama halk onun Yahudi olduğunu anlayınca, iki saat boyunca hep bir ağızdan, "Efesliler'in Artemis'i yücedir!" diye bağırıyorlardı.

³⁵ Belediye yazmanı kalabalığı yatıştırıp, "Ey Efesliler, Efes Kenti'nin, yüce tanrıça Artemis Tapınağı'nın ve Zeus'tan yere indirilen kutsal taşın koruyucusu olduğunu bilmeyen var mı?" dedi.

³⁶ "Bunlar yadsınamaz gerçeklerdir. Bu nedenle sakın olmamız, düşüncesizce bir şey yapmaktan kaçınmamız gerekir. ³⁷ Buraya getirdiğiniz bu adamlar, ne tapınağı soymuşlar ne de tanrıçanıza küfretmişlerdir. ³⁸ Eğer Dimitrios ve yanındaki sanatçı arkadaşlarının herhangi birine karşı bir şikayeti varsa, mahkemeler açık, yargıçlar da var. Birbirlerini orada suçlasınlar. ³⁹ Soruşturacağınız başka konular varsa, bunun çözümleneceği yer yasal toplantıdır. ⁴⁰ Bugünkü yaşananlardan dolayı ayaklanma suçuyla yargılanmak tehlikesi içindeyiz. Hiçbir gerekçesi olmayan bu kargaşanın hesabını veremeyiz." ⁴¹ Belediye yazmanı bu sözlerinin ardından topluluğu dağıttı.

20

¹ Kargaşa dindikten sonra, Pavlus öğrencileri yanına çağırdı. Onlarla vedalaşıp Makedonya'ya gitmek üzere yola çıktı. ² O yörelerden geçerken imanlıları cesaretlendiren birçok konuşmalar yaptıktan sonra Yunanistan'a geldi. ³ Orada üç

ay kaldı. Suriye'ye deniz yoluyla yola çıkmak üzereyken Yahudiler'in kendisine karşı bir düzen kurması nedeniyle, Makedonya üzerinden geri dönmeye karar verdi.

⁴ Ona Asya İli'ne kadar eşlik edenler şunlardı: Veriya'lı Piros oğlu Sopater, Selanikli Aristarhus ile Sekundus, Derbeli Gayus, Timoteos, Asya İli'nden Tihikos ile Trofimos. ⁵ Bunlar önden gidip bizi Troas'ta beklediler. ⁶ Mayasız Ekmek Bayramı'ndan sonra Filipi'den denize açılıp beş günde Troas'a ulaştık. Orada yedi gün kaldık.

⁷ Haftanın ilk günü, öğrenciler ekmek bölmek için bir araya geldiklerinde, Pavlus imanlılara bir konuşma yaptı. Ertesi gün yola çıkacağı için konuşmasını gece yarısına kadar sürdürdü. ⁸ Toplandığımız yer olan üst katta birçok kandil vardı. ⁹ Eftihos adında bir genç pencerede oturuyordu. Pavlus konuşmasını uzattıkça Eftihos'u uyku bastı. Uykuya dalınca üçüncü kattan aşağıya düştü. Ölüsü yerden kaldırıldı. ¹⁰ Pavlus aşağı inip üzerine kapandı. Onu kucaklayarak,

“Telaşa kapılmayın, yaşıyor” dedi.

¹¹ Bundan sonra yukarı çıkıp ekmek bölüp yemek yedi. Gün ağarana dek uzun uzun konuştuktan sonra oradan ayrıldı. ¹² Çocuğu diri olarak evine getiren imanlılar bu olay nedeniyle büyük teselli buldular.

¹³ Biz gemiye binip Assos'a doğru yola çıktık. Pavlus'u oradan alacaktık. Çünkü kendisi karadan gitmek istediği için öyle ayarlamıştı. ¹⁴ Bizi Assos'ta karşılayınca onu gemiye alıp Midilli'ye geçtik. ¹⁵ Oradan yelken açıp ertesi

gün Sakız Adası'nın karşısına geldik. Üçüncü gün Samos'u geçip ertesi gün Milet'e ulaştık. ¹⁶ Pavlus Asya İli'nde zaman kaybetmemek için Efes'e uğramadan geçmeye karar vermişti. Pentikost Günü Yeruşalem'de olabilmek için acele ediyordu.

¹⁷ Pavlus Milet'ten haber salıp kilisenin ihtiyarlarını yanına çağırttı.

¹⁸ Yanına geldiklerinde onlara şöyle dedi: "Asya İli'ne ayak bastığım ilk günden beri, sizinle birlikte olduğum süre boyunca, nasıl davrandığımı biliyorsunuz. ¹⁹ Yahudiler'in kurduğu düzenler yüzünden karşılaştığım denemelerin ortasında tam bir alçakgönüllülükle ve çok gözyaşları içinde Efendi'ye hizmet ettim. ²⁰ Yararlı olan herhangi bir şeyi size bildirmekten, gerek açık alanlarda gerek evden eve gezerek sizlere öğretmekten çekinmedim. ²¹ Hem Yahudiler'i hem de Grekler'i Tanrı'ya tövbe edip Efendimiz Yeşua'ya inanmaya çağırmaktan geri kalmadım.

²² Şimdi de başıma neler geleceği bilmeden Ruh'a boyun eğerek

Yeruşalem'e gidiyorum. ²³ Ancak Kutsal Ruh, zincirlerin ve sıkıntıların beklediği yönünde beni her kentte uyarıyor. ²⁴ Canımı hiç umursamıyor, ona değer vermiyorum. Yeter ki yarışımı sevinçle bitireyim, Efendi Yeşua'dan aldığım görevi, Tanrı'nın lütfunun Müjdesi'ne tanıklık etme hizmetimi tamamlayayım.

²⁵ "Şimdi Tanrı'nın Krallığı'nı duyurmak için aranızda bulunduğum sizlerden hiçbirinin yüzümü bir daha görmeyeceğini biliyorum. ²⁶ Bu nedenle bugün size tanıklık ediyorum ki, ben kimsenin

uğrayacağı yargıdan sorumlu değilim. ²⁷ Çünkü Tanrı'nın isteğini size tam olarak bildirmekten çekinmedim. ²⁸ Bu nedenle, kendinize ve Kutsal Ruh'un sizi gözetmen olarak atadığı bütün sürüyü gütmeye dikkat edin. Efendi'nin kendi kanı pahasına sahip olduğu kiliseye bakmak üzere görevlendirildiniz. ²⁹ Ben gittikten sonra, sürüyü esirgemeyen yırtıcı kurtların aranızda gireceğini biliyorum. ³⁰ Hatta öğrencileri kendi peşlerinden sürüklemek için aranızdan sapık sözler söyleyen kişiler çıkacak. ³¹ Bu yüzden uyanık kalın. Üç yıl boyunca gece gündüz demeden gözyaşlarıyla hepimizi nasıl uyardığımı hatırlayın. ³² Şimdi, kardeşler, sizi Tanrı'ya ve O'nun lütfunun sözüne emanet ediyorum.

Bu söz, sizi ruhça geliştirecek ve kutsal kılınmış olanların mirasına kavuşturacak güçtedir. ³³ Ben kimsenin gümüşüne, altına, giysisine göz dikmedim. ³⁴ Bu ellerin hem benim hem de benimle birlikte olanların ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet etmiş olduğunu siz de biliyorsunuz. ³⁵ Güçsüzlere yardım etmeniz ve Efendi Yeşua'nın kendisinin, **'Vermek almaktan daha büyük bir mutluluktur'** diyen sözünü hatırlamanız için böylece emek çekerek her şeyde size örnek oldum."

³⁶ Bunları söyledikten sonra diz çöküp onlarla birlikte dua etti.

³⁷ Hepsi hüngür hüngür ağladı. Pavlus'un boynuna sarılıp onu öptüler.

³⁸ Onları en çok üzen, Pavlus'un, "yüzümü bir daha görmeyeceksiniz" sözü olmuştu. Sonra gemiye kadar ona eşlik ettiler.

21

¹ Onlardan ayrılıp denize açıldıktan sonra düz bir rotayla İstanköy'e gittik. Ertesi gün Rodos'a, oradan da Patara'ya geçtik. ² Fenike'ye giden bir gemi bulduktan sonra gemiye binip yelken açtık. ³ Kıbrıs'ı görünce, adayı solda bırakıp Suriye'ye yöneldik. Sur Kenti'nde karaya çıktık. Çünkü gemi yükünü burada boşaltacaktı. ⁴ Öğrencileri arayıp bulduk ve orada yedi gün kaldık. Öğrenciler Ruh'un esinlemesiyle Pavlus'u Yeruşalem'e gitmemesi gerektiği konusunda uyardılar. ⁵ Günümüz dolunca oradan ayrılıp yola çıktık. İmanlıların hepsi, eşleri ve çocuklarıyla birlikte bizi kentin dışına kadar yolcu ettiler. Sahilde diz çöküp dua ettik. ⁶ Birbirimizle vedalaştıktan sonra gemiye bindik, onlar da evlerine döndüler.

⁷ Sur'dan yola çıkıp Ptolemis'e vardık. Kardeşleri selamladıktan sonra onlarla birlikte bir gün geçirdik. ⁸ Ertesi gün Pavlus ve yol arkadaşları olan bizler oradan yola çıkıp Sezariye'ye geldik.

Yediler'den biri olan müjdecî Filipus'un evine giderek onun yanında kaldık. ⁹ Bu adamın peygamberlik eden, evlenmemiş dört kızı vardı.

¹⁰ Varışımızın birkaç gün sonrasında, Yahudiye'den Hagavos adında bir peygamber geldi. ¹¹ Bu adam bize geldiğinde, yaklaşık Pavlus'un kemerini aldı. Bununla kendi ellerini ve ayaklarını bağlayarak şöyle dedi: "Kutsal Ruh şöyle diyor: 'Yeruşalem'deki Yahudiler bu kemerin sahibini böyle bağlayıp öteki uluslara teslim edecekler.' "

12 Bunları işitince hem bizler hem de oradakiler Yerusaleml'e gitmemesi için Pavlus'a yalvardık.

13 Sonra Pavlus, "Ne yapıyorsunuz, ağlayıp neden yüreğimi parçalıyorsunuz? Çünkü ben Yerusaleml'de yalnızca bağlanmaya değil, Efendi Yeşua'nın adı uğruna ölmeye de hazırım" dedi.

14 Onu ikna edemeyince, "Efendi'nin isteği olsun" diyerek sustuk.

15 Bir süre sonra hazırlık yapıp Yerusaleml'e gittik.

16 Sezariye'den bazı öğrenciler de bizimle birlikte geldiler. Bizi, evinde konuk edileceğimiz eski öğrencilerden birine, Kıbrıslı Minason'a götürdüler.

17 Yerusaleml'e geldiğimizde kardeşler bizi sevinçle karşıladılar.

18 Ertesi gün Pavlus'la birlikte Yakov'u görmeye gittik. İhtiyarların hepsi oradaydı. 19 Pavlus onları selamladıktan sonra, Tanrı'nın kendi hizmeti aracılığıyla uluslar arasında yaptıklarını bir bir anlattı. 20 Bunu işitince Tanrı'yı yücelttiler. Ona, "Kardeş, Yahudiler arasında binlerce imanlı olduğunu görüyorsun. Hepsi Yasa'nın tutkulu savunucusudur" dediler. 21 "Ne var ki, senin hakkında, öteki uluslar arasında yaşayan bütün Yahudiler'e, çocuklarını sünnet etmemelerini, törelerimize uymamaları ve Moşe'nin Yasası'nı bırakmalarını öğretiyormuşsun diye duymuşlar.

22 Öyleyse şimdi ne yapmalı? Kuşkusuz geldiğini duyacaklar. 23 Bu nedenle sana söyleyeceğimizi yap. Aramızda adak adamamış dört kişi var. 24 Onları al, kendileriyle birlikte arınma törenine katıl. Başlarını tıraş edebilmeleri için kurban masraflarını sen öde. O zaman herkes, hakkında

söylenenlerin doğru olmadığını, senin de Yasa'yı uyguladığını bilecekler. ²⁵ Öteki uluslardan olan imanlılara ilişkin kararımızı kendilerine ilettik. Putlara sunulan kurban etinden, kandan, boğularak öldürülen hayvanlardan ve fuhuştan sakınsınlar.”

²⁶ Böylece Pavlus adamları yanına aldı ve ertesi gün onlarla birlikte arınma törenine katıldı. Tapınağa girip arınma günlerinin ne zaman tamamlanacağını, her biri adına ne zaman kurban sunulacağını bildirdi.

²⁷ Yedi günlük süre dolmak üzereydi. Asya İli'nden gelen Yahudiler

Pavlus'u tapınakta görünce, kalabalığı kışkırtıp onu yakaladılar. ²⁸ “Ey İsraililer, yetişin!” diye bağırdılar. “İşte her yerde herkese, halkımıza, Yasa'ya ve bu kutsal yere karşı öğretiler yayan adam budur. Üstelik tapınağa Grekler'i sokarak bu kutsal yeri de kirletti.” ²⁹ Çünkü Efesli Trofimos'u kentte onunla birlikte görmüşlerdi ve Pavlus'un onu tapınağa soktuğunu sanıyorlardı.

³⁰ Bütün kent ayağa kalktı. Her yerden koşup gelen halk Pavlus'u yakalayıp tapınağın dışına sürüklediler. Tapınağın kapıları hemen kapatıldı.

³¹ Onu öldürmeye çalıştıkları sırada, tüm Yeruşalem Kenti'nin karıştığı haberi Roma taburunun komutanına ulaştı. ³² Komutan hemen yüzbaşılarla askerleri yanına alıp oraya koştu. Halk komutan ve askerleri görünce Pavlus'u dövmeyi bıraktı.

³³ Sonra komutan yaklaşmış Pavlus'u tutukladı. Çift zincirle bağlanmasını buyurdu. Kim olduğunu ve ne yaptığını sordu. ³⁴ Halk arasında her kafadan

bir ses yükseliyordu. Gürültüden kesin bir bilgi alamayan komutan Pavlus'un kaleye götürülmesini buyurdu.

³⁵ Pavlus merdivenlere geldiğinde kalabalık öyle çıldırmıştı ki, askerler onu taşımak zorunda kaldılar. ³⁶ Kalabalık, "Öldürün onu!" diye bağırarak peşinden gittiler. ³⁷ Kaleden içeri girmek üzereyken Pavlus komutana, "Seninle konuşabilir miyim?" diye sordu.

Komutan, "Grekçe biliyor musun?" dedi. ³⁸ "Sen bir süre önce ayaklanmaya önyak olup silahlı dört bin hançerliyi çöle süren Mısırlı değil misin?"

³⁹ Pavlus, "Ben Kilikya'dan Tarsuslu bir Yahudiyim. Hiç de önemsiz olmayan bir kentin vatandaşıyım. Rica ediyorum, halka konuşmama izin ver" dedi.

⁴⁰ Komutan izin verince, Pavlus merdivenlerde durup eliyle halka işaret etti. Ortalığı derin bir sessizlik kaplayınca, İbrani diliyle şöyle dedi:

22

¹ "Kardeşler ve babalar, size şimdi yapacağım savunmayı dinleyin."

² Kendileriyle İbranice konuştuğunu duyan halk daha da derin bir sessizliğe büründü. ³ Pavlus, "Ben Kilikya'nın Tarsus Kenti'nde doğmuş bir Yahudi'yim. Bu kentte, Gamaliel'in dizinin dibinde büyüdüm. Atalarımızın yasasıyla ilgili katı bir eğitimden geçtim. Bugün burada bulunan hepimiz gibi, ben de Tanrı için gayretli birisiyim.

⁴ Bu Yol'da gidenlere ölümüne zulmeder, kadın erkek demeden onları bağlayıp zindana atardım.

⁵ Başkâhin ve bütün kurul üyeleri buna tanıklık

edebilir. Yahudi kardeşlere verilmek üzere onlardan almış olduğum mektuplarla Şam yolundaydım. Amacım orada bulunanları da cezalandırmak üzere bağlayıp Yerusaleml'e getirmektir. ⁶Yola çıkıp Şam'a yaklaşırken, öğle vakti ansızın gökten parlak bir ışık çevremi aydınlattı. ⁷Yere düştüm ve bir sesin bana, 'Saul, Saul, neden bana zulmediyorsun?' dediğini duydum. ⁸'Ey efendim, sen kimsin?' diye karşılık verdim. Ses bana, 'Ben senin zulmettiğin Nasıralı Yeşua'yım' dedi."

⁹"Yanımda olanlar ışığı gördüler ve korktular, ama benimle konuşanın söylediklerini anlamadılar. ¹⁰'Ey Efendim ne yapmalıyım?' diye sordum. Efendi bana, 'Kalk, Şam'a git' dedi. 'Yapmanı tasarladığım her şey orada sana bildirilecek.' ¹¹O ışığın görkeminden gözlerim kör olduğundan, yanımdakiler elimden tutup beni Şam'a götürdüler.

¹²Şam'da yaşayan tüm Yahudiler'in kendisinden övgüyle söz ettiği Yasa'ya bağlı Hananya adında inançlı bir adam vardı. ¹³Bana gelip, 'Saul kardeş, gözlerin yeniden görsün!' dedi. O anda baktığımda onu gördüm. ¹⁴Bana şöyle dedi: 'Atalarımızın Tanrısı, kendi isteğini bilmen ve Doğru Olan'ı görüp ağzından bir ses duyman için seni atamıştır.

¹⁵Çünkü görüp işittiklerini bütün insanlara duyurup O'nun tanığı olacaksın. ¹⁶Hadi ne bekliyorsun? Kalk, vaftiz ol! Efendi'nin adını çağırarak günahlarından arın."

¹⁷"Yerusaleml'e dönüp tapınakta dua ederken kendimden geçtim.

¹⁸Efendi'yi gördüm. Bana, 'Acele et, Yerusaleml'den hemen ayrıl. Çünkü benim

hakkımdaki tanıklığını kabul etmeyecekler' dedi. ¹⁹ Ben, 'Ey Efendim" dedim. "Sana iman edenleri havradan havraya giderek tutuklayıp dövdüğümü biliyorlar. ²⁰ Tanığın Stefanos'un kanı döküldüğünde, ben de oradaydım. Onu öldürenlerin giysilerinin başında bekleyerek yapılanları onayladım."

²¹ "Bana, **'Git, çünkü seni uzak uluslara göndereceğim'** dedi."

²² Bu sözü söyleyene kadar onu dinlediler. Sonra seslerini yükselterek, "Bu adamı yeryüzünden temizlemeli, böylesinin yaşaması uygun değildir!" dediler.

²³⁻²⁴ Onlar bağırıp giysilerini çıkarıp havaya toz saçarken, komutan Pavlus'un kalenin içine götürülmesi için buyruk verdi. Halkın neden kendisine karşı böyle bağırıp çağırdığını öğrenmek için Pavlus'un kamçılanarak sorguya çekilmesini buyurdu. ²⁵ Kendisini sırimla bağladıklarında, Pavlus yanında duran yüzbaşıya, "Mahkemesi yapılmamış suçsuz bir Romalı'yı kamçulamak sizce yasaya uygun mu?" diye sordu.

²⁶ Yüzbaşı bunu duyunca komutana gidip, "Dikkat et, bu adam bir Romalı!" dedi.

²⁷ Komutan gelip ona, "Söyle bana, sen Romalı mısın?" diye sordu. "Evet" dedi.

²⁸ Komutan, "Ben vatandaşlığımı çok pahalıya satın aldım" diye yanıtladı.

Pavlus, "Ama ben doğuştan bir Romalı'yım" dedi.

²⁹ Onu sorguya çekmeye hazırlananlar hemen yanından ayrıldılar. Komutan da onun bir Romalı olduğunu anlayınca korkuya kapıldı. Çünkü onu

bağlatmıştı. ³⁰ Ertesi gün Yahudiler tarafından neyle suçlandığını öğrenmek isteyip onu bağlarından serbest bıraktı. Başkâhinlerle bütün Kurul'un toplanması için buyruk verdi. Pavlus'u aşağı indirip onların önüne çıkardı.

23

¹ Pavlus, Kurul'a dikkatle bakarak, "Kardeşler, ben bugüne dek Tanrı'nın önünde tertemiz bir vicdanla yaşadım" dedi.

² Başkâhin Hananya, yanında duranlara ağzına vurmalarını buyurdu.

³ Sonra Pavlus ona, "Tanrı sana vuracak, seni badanalı duvar! Hem oturmuş Yasa'ya göre beni yargılıyorsun, hem de Yasa'ya aykırı olarak bana vurulmasını buyuruyorsun" dedi.

⁴ Yanında duranlar, "Tanrı'nın başkâhinine küfür mü ediyorsun?" dediler.

⁵ Pavlus, "Kardeşler, onun başkâhin olduğunu bilmiyordum" dedi. "Çünkü, 'Halkının bir yöneticisi hakkında kötü konuşmayacaksın' diye yazılmıştır." ⁶ Pavlus, bir kesimin Sadukiler'den, öbür kesimin de Ferisiler'den oluştuğunu anlayınca, Kurul'da sesini yükselterek şöyle seslendi: "Kardeşler, ben bir Ferisi, özbeöz Ferisi'yim. Ölülerin dirileceğini umduğum için yargılanıyorum!"

⁷ Bunu söyleyince, Ferisiler'le Sadukiler arasında bir tartışma başladı ve Kurul ikiye bölündü.

⁸ Sadukiler diriliş, melek ve ruh yoktur derler. Ferisiler ise bunların hepsine inanırlar. ⁹ Kurul'da büyük bir gürültü patırtı koptu. Ferisiler'in bazı yazıcılar ayağa kalkıp şöyle dediler: "Bu adamda

hiçbir yanlış görmüyoruz. Onunla bir ruh veya melek konuşmuşsa ne olmuş? Tanrı'ya karşı savaşmayalım!”

¹⁰ Aralarındaki çekişme öyle büyüdü ki komutan, Pavlus'u parçalayacaklar diye korktu. Askerlere aşağı inip onu aralarından zorla alıp kaleye götürmelerini buyurdu.

¹¹ Ertesi gece Efendi onun yanında durup, **“Cesur ol Pavlus! Yeruşalem’de benimle ilgili tanıklık ettiğin gibi, Roma’da da tanıklık etmelisin”** dedi.

¹² Gün ağarınca Yahudiler söz birliği edip aralarında ant içtiler. “Pavlus’u öldürmeden bir şey yiyip içerse, bize lanet olsun” dediler. ¹³ Bu andı içenlerin sayısı kırkı aşkındı. ¹⁴ Başkâhinlere ve ileri gelenlere gidip, “Biz, ‘Pavlus’u öldürmeden bir şey yiyip içerse, bize lanet olsun!’ diye ant içtik” dediler. ¹⁵ “Bu nedenle, şimdi siz, Kurul’da daha fazla bilgi toplamak istiyormuşsunuz gibi görünerek Pavlus’un size getirilmesini komutandan rica edin. Biz de, Pavlus daha Kurul’a yaklaşmadan onu öldürmeye hazır olacağız” dediler.

¹⁶ Ancak Pavlus’un kız kardeşinin oğlu onların pusu kurduklarını duydu. Varıp kaleye girdi ve olaydan Pavlus’u haberdar etti. ¹⁷ Pavlus yüzbaşılardan birini çağırıp, “Bu genci komutana götürün, çünkü ona söyleyecek bir şeyi var” dedi.

¹⁸ Yüzbaşı onu alıp komutana götürdü. “Tutuklu Pavlus beni çağırıyor ve bu genci sana getirmemi istedi. Sana söylemek istediği bir şey varmış” dedi.

¹⁹ Komutan genci elinden tutup bir kenara çekti. “Bana söylemek istediğin nedir?” diye sordu.

20 “Yahudiler kendi aralarında anlaştilar” dedi. “Pavlus’a ilişkin sanki biraz daha bilgi toplayacaklarmış gibi görünüp yarın onu Kurul’a getirmeni senden isteyecekler. 21 Onlara kanma! Çünkü onu öldürmeden bir şey yiyip içmemek üzere kendi üzerlerine ant içtiler. Kırdan fazla adam ona karşı pusuya yatmış bekliyor. Şu anda hazırlar, senden onay bekliyorlar.”

22 Komutan, “Bunları bana açıkladığını kimseye söyleme” diyerek genci salıverdi. 23 Yüzbaşılardan ikisini yanına çağırıp şöyle dedi: “Akşam saat dokuzda, Sezariye’ye gitmek üzere iki yüz piyade, yetmiş atlı ve iki yüz mızraklı hazırlayın. 24 Bunun yanı sıra Pavlus’u bindirip sağ salim Vali Feliks’e götürmek için hayvan sağlayın.” 25 Komutan şöyle bir mektup yazdı:

26 “Klavdius Lisias’tan, Sayın Vali Feliks’e: Selamlar!

27 Bu adamı Yahudiler yakalamış öldürmek üzereydiler. Askerlerimle üzerlerine yürüyüp onu ellerinden kurtardım. Onun bir Romalı olduğunu öğrendim. 28 Kendisini neyle suçladıklarını öğrenmek istediğim için onu Yahudiler’in Kurul’u önüne çıkarttım. 29 Suçlamanın, kendi yasalarına ilişkin bazı sorunlarla ilgili olduğunu öğrendim. Ölüm ya da hapis cezasını gerektiren bir suçtu olmadığını gördüm. 30 Bu adama karşı bir tuzak kurulduğunun haberini alınca onu hemen sana gönderdim. Onu suçlayanların da şikayetlerini sana bildirsinler diye buyruk verdim. Hoşçakal.”

31 Böylece askerler aldıkları buyruk uyarınca Pavlus’u alıp geceleyin Antipatris’e göturdüler.

³² Ama ertesi gün onunla gidecek olan atlıları bırakıp kaleye döndüler. ³³ Atlılar Sezariye'ye ulaşınca mektubu valiye verip Pavlus'u teslim ettiler. ³⁴⁻³⁵ Vali mektubu okuduktan sonra Pavlus'un hangi ilden olduğunu sordu. Kilikyalı olduğunu öğrenince, "Seni suçlayanlar geldiği zaman seni dinleyeceğim" dedi. Pavlus'un, Hirodes'in sarayında tutulması için buyruk verdi.

24

¹ Beş gün sonra başkâhin Hananya, bazı ileri gelenler ve Tertullus adlı bir sözcüyle Sezariye'ye geldiler. Bunlar Pavlus'la ilgili şikayetlerini valiye iletiler. ² Pavlus'un çağrılması üzerine, Tertullus onu suçlamaya başladı. "Saygıdeğer Feliks! Senin sayende uzun süredir esenlik içindeyiz. Senin öngörünle ulusumuz kalkınmaktadır. ³ Bunları her zaman her yerde şükranla dile getiriyoruz. ⁴ Çok zamanını almadan, söyleyecek olduğumuz birkaç sözü sabırla dinlemeni rica ediyorum.

⁵ Gördük ki, bu adam dünyanın her yanında bütün Yahudiler'in arasında kargaşa çıkaran bir fesatçı ve kendisi Nasrani tarikatının elebaşlarından birisidir. ⁶⁻⁸ Hatta tapınağı bile kirletmeye kalkıştı. Ama biz onu tutukladık. Onu sorguya çekersen, tüm suçlamalarımızın doğru olduğunu bizzat kendisinden öğrenebilirsin" dedi.

⁹ Yahudiler de bu suçlamalara katılarak bunların doğru olduğunu savundular. ¹⁰ Valinin işareti üzerine Pavlus, "Bu ulusa yıllardır yargıçlık ettiğini bildiğim için, sevinçle savunmamı yapıyorum. ¹¹ Yeruşalem'e tapınmak amacıyla gelişimden bu yana on iki gün bile geçmediğini sen kendin de

öğrenebilirsin. ¹² Beni ne tapınakta ne havralarda ne de kentte kimseyle tartışırken ya da kalabalığı kışkırtırken gördüler. ¹³ Şu anda bana yönelik yaptıkları suçlamaları da sana kanıtlayamazlar. ¹⁴ Ama sana şunu itiraf ediyorum ki, onların tarikat dedikleri Yol'un bir takipçisi olarak atalarımızın Tanrısı'na hizmet ediyorum. Kutsal Yasa'da ve peygamberlerin kitaplarında yazılı her şeye inanıyorum. ¹⁵ Onların da kabul ettiği gibi, hem doğruların, hem doğru olmayanların ölümden dirileceğine dair Tanrı'ya umut bağladım. ¹⁶ İşte bunun için hem Tanrı'nın hem de insanların önünde vicdanımı temiz tutmaya gayret ediyorum. ¹⁷ Aradan yıllar geçtikten sonra ulusuma yardım etmeye ve sunular sunmaya geldim. ¹⁸ Bu arada Asya İli'nden bazı Yahudiler beni tapınakta buldukları zaman arınmış durumdaydım. Çevremde ne bir kalabalık vardı ne de çatışma. ¹⁹ Bana karşı söylecek bir şeyleri varsa senin önünde burada suçlamalarını belirtmeleri gerekir. ²⁰ Ya da buradakiler, ben Kurul'un önünde halihazırda dururken bende ne suç bulduklarını söylesinler. ²¹ Önlere çıkarıldığımda, 'Ölülerin dirilişiyle ilgili olarak bugün tarafınızdan yargılanmaktayım' diye seslenmiştim. Olsa olsa beni bu konuda suçlayabilirler" dedi.

²² Yol'a ilişkin derin bir bilgiye sahip olan Feliks duruşmayı başka bir güne erteledi. "Davanızla ilgili kararımı komutan Lisias geldiği zaman vereceğim" dedi. ²³ Yüzbaşuya, Pavlus'un gözaltında tutulması, kendisine biraz serbestlik tanınması, ona yardımda bulunmak isteyen dostlarına hiçbir en-

gel olunmaması yönünde buyruk verdi. ²⁴ Birkaç gün sonra Feliks, Yahudi olan karısı Drusilla ile birlikte geldi. Pavlus'u çağırıp Mesih Yeşua'ya olan inancı hakkında onu dinledi. ²⁵ Ne var ki, Pavlus doğruluk, özdenetim ve gelecek yargı hakkında söz edince, Feliks ürktü. "Şimdilik gidebilirsin, uygun olduğumda seni yeniden çağırırım" dedi. ²⁶ Bir yandan da Pavlus'un kendisine para vereceğini umuyordu. Bu nedenle onu sık sık yanına çağırır ve kendisiyle konuşurdu. ²⁷ İki yıl dolunca, Feliks'in yerine Porkius Festus geçti. Yahudiler'in gözüne girmek isteyen Feliks Pavlus'u tutuklu bıraktı.

25

¹ Festus, eyalete vardktan üç gün sonra Sezariye'den Yerusaleml'e gitti. ² O zaman başkâhin ve Yahudiler'in ileri gelenleri Pavlus'la ilgili şikayetlerini ona bildirip ricada bulundular. ³ Pavlus'u Yerusaleml'e göndermesi için ondan yardım istediler. Niyetleri pusuya yatıp Pavlus'u yolda öldürmekti. ⁴ Ancak Festus, Pavlus'un Sezariye'de tutuklu bulunduğunu, kendisinin de kısa bir süre sonra oraya gideceğini söyledi. ⁵ "Onun için aranızdan yetkili kişiler benimle birlikte gelsin, bu adamın bir suçu varsa onu suçlasınlar" dedi.

⁶ Festus, aralarında on günden fazla kaldktan sonra Sezariye'ye döndü. Ertesi gün yargı kürsüsüne oturup Pavlus'un getirilmesini buyurdu. ⁷ Pavlus gelince, Yerusaleml'den gelen Yahudiler çevresini sardılar. Ona karşı kanıtlayamadıkları birçok ağır suçlamalarda bulundular. ⁸ Pavlus, ise "Ne Yahudiler'in

yasasına karşı, ne tapınağa, ne de Sezar'a karşı hiçbir günah işlemedim" diyerek kendini savundu.

⁹ Yahudiler'in gözüne girmek isteyen Festus Pavlus'a, "Yeruşalem'e gidip orada bu konularda benim tarafımdan yargılanmak ister misin?" dedi.

¹⁰ Ama Pavlus, "Ben Sezar'ın yargı kürsüsü önünde duruyorum ve burada yargılanmam gerekir" dedi. "Senin de çok iyi bildiğin gibi, Yahudiler'e karşı hiçbir suç işlemedim. ¹¹ Eğer suçum varsa, ölüm cezasını gerektirecek bir şey yapmışsam, ölmekten korkmam. Ama bu adamların bana karşı olan suçlamaları asılsız ise kimse beni onların eline teslim edemez. Sezar'a başvuruyorum!"

¹² Bunun üzerine Festus, danışma kuruluyla görüştüktan sonra Pavlus'a, "Sezar'a başvurdu. Sezar'a gideceksin" dedi.

¹³ Bundan birkaç gün sonra, Kral Agrippa ile Berniki Sezariye'ye gelip Festus'u ziyaret ettiler.

¹⁴ Epeyce bir süre orada kaldılar. Festus,

Pavlus'un davasından krala söz etti. "Feliiks'in tutuklu olarak bıraktığı bir adam var" dedi. ¹⁵ "Ben Yeruşalem'deyken Yahudiler'in başkâhinleriyle ileri gelenleri, onunla ilgili şikayetlerini bana bildirdiler. Onu cezalandırmamı istediler.

¹⁶ Onlara, sanığın suçlayanlarla yüz yüze getirilmeden, kendisine yöneltilen suçlamalarla ilgili savunma yapma fırsatı verilmeden, onu suçlayanların eline teslim edilmesinin, Roma geleneğine aykırı olduğunu söyledim. ¹⁷ Benimle birlikte buraya gelince, hiç vakit kaybetmeden, ertesi gün yargı kürsüsüne oturdum ve adamın getirilmesini buyurdum. ¹⁸ Ama davacılar ayağa

kalkıp konuştuklarında, beklediğim türden hiçbir suçlamada bulunmadılar.

¹⁹ Onunla kendi inançları hakkında, ölmüş olup Pavlus'un iddiasına göre yaşamakta olan Yeşua adındaki biriyle ilgili konularda çekişiyorlardı. ²⁰ Bu konuları nasıl soruşturacağımı bilemediğimden Pavlus'a, Yerusaleml'e gidip orada bu suçlamalara karşı yargılanmayı isteyip istemediğini sordum. ²¹ Ama İmparator'a başvurması üzerine, İmparator'un kararına dek onun tutuklu kalmasını buyurdum."

²² Agrippa Festus'a, "Bu adamı ben de dinlemek isterim" dedi. Festus, "Yarın onu dinlersin" diye karşılık verdi.

²³ Böylece ertesi gün, Agrippa ve Berniki büyük bir şatafatla gelip komutanlar ve kentin ileri gelenleriyle birlikte duruşma salonuna girdiler. Festus'un buyruğuyla Pavlus içeri getirildi. ²⁴ Festus, "Kral Agrippa ve burada bizimle birlikte bulunan herkes" dedi. "Yerusaleml'de ve burada bulunan bütün Yahudi toplumunun bana şikayet ettiği bu adamı önünüzde görüyorsunuz. Onun için 'Böylesini yaşatmamalı!' diye bağırıyorlardı.

²⁵ Ama ben onun ölümü gerektirecek hiçbir suç işlemediğini öğrendim. Kendisi İmparator'a başvurduğundan, onu göndermeye karar verdim.

²⁶ Ancak İmparatorumuz'a onun hakkında yazacak kesin bir şeyim yok. Bu nedenle onu önünüze, özellikle Kral Agrippa'nın önüne çıkartmış bulunuyorum. Öyle ki onu sorguladıktan sonra yazacak bir şeyim olsun. ²⁷ Çünkü bir mahkûmu gönderirken, kendisine yöneltilen suçlamaları belirtmemek bana mantıksız geliyor."

26

¹ Agrippa Pavlus'a, "Savunmanı yapabilirsin" dedi.

Bunun üzerine Pavlus elini uzatarak savunmasına başladı. ² "Ey Kral Agrippa, Yahudiler'in beni suçladıkları konuların tümüne karşı savunmamı bugün senin önünde yapacağım için mutluyum. ³ Özellikle senin Yahudiler'in bütün törelerini ve sorunlarını yakından bilen birisi olmana seviniyorum. Bunun için beni sabırla dinlemeni rica ediyorum."

⁴ "Bütün Yahudiler, gençliğimden bu yana ulusumun arasında ve Yeruşalem'de nasıl bir yaşam sürdürdüğümü bilirler. ⁵ Beni öteden beri tanır ve isterlerse, inancımızın en katı mezhebi olan Ferisiliğe bağlı biri olarak yaşadığıma tanıklık edebilirler. ⁶ Şimdi, Tanrı'nın atalarımıza verdiği söze umut bağladığım için yargılanmak üzere burada bulunuyorum. ⁷ Bu, on iki oymağımızın gece gündüz Tanrı'ya gayretle hizmet ederek erişmeyi umdukları vaattir. Bu umutla ilgili olarak Yahudiler tarafından suçlanıyorum, ey Kral Agrippa! ⁸ Tanrı'nın ölüleri diriltmesi, size neden inanılmaz geliyor?"

⁹ "Ben kendim de Nasıralı Yeşua'nın adına karşı elimden geleni yapmam gerektiğini düşünüyordum. ¹⁰ Bunu Yeruşalem'de de yaptım. Başkâhinlerden aldığım yetkiyle kutsalların çoğunu zindana kapattım. Üstelik ölüm cezasına çarptırıldıklarında oyumu onların aleyhinde kullandım. ¹¹ Bütün havralarda dolaşp sık sık onları cezalandırır, inançlarına karşı küfretmeye

zorlardım. Öfkeden öylesine çıldırmıştım ki, yabancı kentlerde bile onlara zulmettim.”

12 “Bu amaç doğrultusunda, başkâhinlerden aldığım yetki ve görevle Şam’a doğru yola çıktım.

13 Ey kral, öğleyin yolda giderken, güneşten daha parlak bir ışığın gökten gelip benim ve yol arkadaşlarımdan çevresini sardığını gördüm.

14 Hepimiz yere düştük. Bir sesin bana İbranice, ‘Saul, Saul, bana neden zulmediyorsun? Üvendiye karşı tepmekle kendine zarar veriyorsun’ dediğini duydum.”

15 “ ‘Sen kimsin, ey Efendim?’ dedim.”

“ ‘Ben senin zulmettiğin Yeşua’yım’ dedi.

16 ‘Doğrul ve ayağa kalk. Seni hizmetime atamak üzere sana göründüm. Hem gördüğün şeylere hem de sana açıklayacağım şeylere tanıklık edeceksin.

17 Seni kendi halkının ve öteki ulusların elinden kurtaracağım. 18 Seni, ulusların gözlerini açmak ve onları karanlıktan ışığa, Şeytan’ın yönetiminden Tanrı’ya döndürmek için gönderiyorum. Öyle ki, bana iman ederek günahlarının bağışına kavuşsunlar ve kutsal kılınanlar arasında yer alsınlar.”

19 “Bu nedenle, ey Kral Agrippa, bu göksel görüme itaatsizlik etmedim.

20 Önce Şam ve Yerusalemler halkını, sonra bütün Yahudiye ülkesini ve öteki ulusları tövbe edip Tanrı’ya yönelmeye ve bu tövbeye uygun işler yapmaya çağırdım. 21 Bu nedenle Yahudiler beni tapınakta yakalayıp öldürmeye çalıştılar. 22 Tanrı’nın yardımıyla bugüne dek büyük küçük herkese tanıklık etmekteyim. Peygamberlerin ve Moşe’nin

önceden olacağını bildirdikleri olaylardan başka hiçbir şey söyleyemiyorum. ²³ Mesih'in acı çekmesi gerektiğini, ölümden dirilenlerin ilki olarak hem Yahudiler'e, hem de öteki uluslara ışığın doğuşunu ilan edeceğini bildirmişlerdi."

²⁴ Pavlus böyle savunmasını yaparken Festus yüksek sesle, "Pavlus, sen delirmişsin! Fazla bilgi seni delirtiyor!" dedi.

²⁵ Pavlus, "Saygıdeğer Festus, ben deli değilim. Tam tersine gerçek ve akla uygun sözler bildiriyorum. ²⁶ Çünkü kral bunları bildiği için önünde çekinmeden konuşuyorum. Çünkü bunların hiçbirinin onun gözünden kaçmadığı düşüncesindeyim. Çünkü bunlar bir köşede yapılan işler değildir. ²⁷ Kral Agrippa, peygamberlere inanıyor musun? İnanıldığını biliyorum" dedi.

²⁸ Agrippa Pavlus'a, "Bu kadar kısa bir sürede beni ikan edip Hristiyan yapacağını mı sanıyorsun?" dedi.

²⁹ Pavlus şöyle karşılık verdi: "Tanrı'dan dileğim, ister kısa ister uzun sürede olsun, yalnız sen değil, bugün beni işiten herkes bu zincirler dışında benim gibi olsun."

³⁰ Kral, vali, Berniki ve yanlarında oturanlar birlikte ayağa kalktı.

³¹ Çekilip aralarında konuştular. "Bu adam ölüm ya da hapis cezasını gerektirecek bir şey yapmamış" dediler. ³² Agrippa Festus'a, "Bu adam Sezar'a başvurmamış olsaydı, serbest bırakılabilirdi" dedi.

27

¹ İtalya'ya yelken açmamıza karar verilince, Pavlus'la diğer bazı mahkumları Avgustus taburundan Yulius adlı bir yüzbaşıya teslim ettiler.

² Asya İli kıyılarına uğrayacak olan bir Edremit gemisine binerek denize açıldık. Selanik'ten Makedonyalı Aristarhus bizimle birlikteydi.

³ Ertesi gün Sayda'ya ulaştık. Yulius, Pavlus'a dostça davrandı ve ihtiyaçlarının karşılanması için dostlarının yanına gitmesine izin verdi. ⁴ Oradan yine denize açıldık. Rüzgâr ters yönden estiği için Kıbrıs'ın rüzgâr altında yelken açtık. ⁵ Kilikya ve Pamfilya açıklarından denizi geçerek Likya'nın Mira Kenti'ne geldik. ⁶ Yüzbaşı orada İtalya'ya gitmekte olan bir İskenderiye gemisi buldu ve bizi o gemiye bindirdi. ⁷ Günlerce ağır ağır yol alıp Knidos Kenti'nin açıklarına güçlükle gelebildik. Rüzgâr izin vermeyince, Salmone karşısında Girit'in rüzgâr altında yelken açtık. ⁸ Yolda güçlükle ilerleyerek Laseya Kenti yakınlarındaki Güzel Limanlar adlı bir yere ulaştık.

⁹ Çok vakit kaybetmiştik; oruç günü bile çoktan geçmişti. Yolculuk artık tehlikeli olacaktı. Pavlus onları uyardı. ¹⁰“Efendiler, bu yolculuğun yalnızca yük ve gemiye değil, canlarımıza da büyük zarar vereceğini görüyorum” dedi. ¹¹ Ama yüzbaşı, Pavlus'un söylediği sözlerden çok, geminin kaptanına ve sahibine kulak verdi. ¹² Liman kışlamaya uygun olmadığından, çoğunluk bir şekilde Feniks'e ulaşıp kışı orada geçirmeyi umuyordu. Feniks, Girit'in lodos ve karayele kapalı bir limanıdır.

¹³ Güney rüzgârı hafifçe esince, bekledikleri

anın geldiğini sanarak, demir aldılar. Girit kıyısı yakınlarından ilerleyerek yelken açtılar.

¹⁴ Ama çok geçmeden karadan Evrakilon denilen bir kasırga koptu.

¹⁵⁻¹⁶ Kasırgaya yakalanan gemi rüzgâra karşı koyamayınca, Klavda adındaki küçük bir adanın rüzgâr altına sığınarak gemiyi güçlkle sağlama alabildik. ¹⁷ Filikayı yukarı çektikten sonra, gemiyi güçlendirmek için halatlar kullandılar. Sirte Körfezi'nin sığlık bölgelerinde karaya oturmaktan korktukları için yelken takımlarını indirdiler. Böylece kendilerini sürüklenmeye bıraktılar. ¹⁸ Fırtınaya karşı koymaya devam ederken, ertesi gün gemiden denize yük atmaya başladılar.

¹⁹ Üçüncü gün geminin takımlarını kendi elleriyle denize attılar.

²⁰ Günlerce ne güneş ne de yıldızlar görüldü. Fırtına olanca gücüyle devam ettiğinden, artık kurtulacağımıza dair umutlarımızı hepten kaybetmiştik.

²¹ Uzun süre ağızlarına tek bir lokma koymamışlardı. Bunun üzerine Pavlus ortalarında ayağa kalkıp, “Efendiler, beni dinlemeniz gerekirdi. Girit'ten denize hiç açılmamalı ve bu zarar ziyanı yaşamamalıydık. ²² Ama şimdi sizi cesur olmaya davet ediyorum. Çünkü aranızda hiç can kaybı olmayacak, yalnızca gemi harap olacak. ²³⁻²⁴ Çünkü bu gece, ait olduğum ve kendisine hizmet ettiğim Tanrı'ya ait bir melek yanıma gelip, ‘Korkma Pavlus’ dedi. ‘Sezar'ın önüne çıkmaman gerekiyor. İşte, seninle birlikte yelken açanların hepsini Tanrı sana bağışladı.’

²⁵ Bu nedenle, efendiler, cesur olun! Tanrı'ya inanıyorum ki, her şey tıpkı bana bildirdiği gibi olacak. ²⁶ Ama bir adada karaya oturmamız gerekiyor” dedi.

²⁷ On dördüncü gece, İyon Denizi'nde bir ileri bir geri sürükleniyorduk. Gece yarısına doğru denizciler bir karaya yaklaştıklarını anladılar. ²⁸ Denizin derinliğini ölçtüler ve yirmi kulaçtı. Kısa bir süre sonra tekrar ölçtüler ve on beş kulaçtı. ²⁹ Kayalıklara bindirmekten korktukları için arka taraftan dört demir attılar. Günün bir an önce ağarması için dua ettiler. ³⁰ Baş taraftan demir atacaklarmış gibi yapıp filikayı denize indiren denizciler, gemiden kaçmaya çalıştı. ³¹ Pavlus yüzbaşıya ve askerlere, “Bu adamlar gemide kalmazlarsa siz kurtulamazsınız” dedi. ³² Bunun üzerine askerler, filikanın iplerini keserek tekneyi düşürdüler.

³³ Gün doğmak üzereyken Pavlus herkese biraz yemek yemelerini öğütledi. “Bugün kaygı içindeki bekleyişinizin ondördüncü günü” dedi. “Ağzınıza tek bir lokma koymadınız. ³⁴ Bu nedenle size rica ediyorum, bir şeyler yiyin. Çünkü bu, kurtuluşunuz için gerekli. Hiçbirinizin başından tek bir saç eksilmeyecektir.” ³⁵ Pavlus bunları söyledikten sonra, ekmeği alıp herkesin önünde Tanrı'ya şükretti, sonra ekmeği bölüp yemeye başladı. ³⁶ Sonra hepsi cesaret bulup yemeye koyuldu.

³⁷ Gemide toplam iki yüz yetmiş altı kişiydik. ³⁸ Yeterince yedikten sonra buğdayı denize atıp gemiyi hafiflettiler. ³⁹ Gündüz olduğunda karayı tanımadılar. Ama kumsalı olan bir koy fark ederek gemiyi bir şekilde orada karaya oturtmaya

karar verdiler. ⁴⁰ Demirleri kaldırıp denize attılar. Bu arada dümenlerin iplerini çözüp ön yelkeni rüzgara bırakarak kumsala doğrulttular. ⁴¹ Gemi kum yükseltisine çarptı ve karaya oturdu. Geminin baş tarafı saplanıp kımıldamaz hale geldi. Arka tarafı ise dalgaların şiddetiyle dağılmaya başladı.

⁴² Askerler, mahkûmların hiçbiri yüzerek kaçmasın diye onları öldürmeye niyetlendiler. ⁴³ Ama yüzbaşı, Pavlus'u kurtarmak için onları bu düşüncelerinden vazgeçirdi. Önce yüzebilenlerin gemiden atlayıp karaya çıkmaları için buyruk verdi. ⁴⁴ Geride kalanların bir kısmının tahtalara, bir kısmının da geminin diğer parçalarına tutunarak onları izlemelerini buyurdu. Böylece hepsi sağsalim karaya çıktı.

28

¹ Kurtulduktan sonra adanın adının Malta olduğunu öğrendik.

² Yerliler bize görülmemiş bir yakınlık gösterdiler. Ateş yakıp bizi dostça ağırladılar. Çünkü hava yağışlı ve soğuktu. ³ Pavlus bir yığın çalı çırpı toplayıp ateşe attı. O sırada sıcaktan kaçan bir engerek eline yapıştı. ⁴ Pavlus'un elinden sarkan yılanı gören yerliler birbirlerine, "Şüphesiz bu adam bir katil, denizden kurtuldu ama adalet yaşamasına izin vermedi" dediler. ⁵ Ancak Pavlus yılanı ateşe fırlatıp attı ve kendisi hiçbir zarar görmedi. ⁶ Yerliler Pavlus'un bedeninin şişmesini ya da birden düşüp ölmesini beklediler. Ama uzun süre bekleyip başına kötü bir şey gelmediğini görünce, fikirlerini değiştirip onun bir ilah olduğunu söylediler.

⁷ O yerin yakınında, bizi karşılayan ve üç gün boyunca dostça ağırlayan adanın şefi Publius'un toprakları vardı. ⁸ Publius'un babası ateşler içinde yatıyordu. Kanlı ishale yakalanmıştı. Pavlus hastanın yanına girip onun için dua etti. Ellerini üzerine koyup onu iyileştirdi.

⁹ Bunun üzerine adadaki öbür hastalar da geldi ve iyileştirildiler.

¹⁰ İnsanlar bize armağanlar verip saygı gösterdiler. Yelken açtığımızda tüm ihtiyaçlarımızı gemiye yüklediler.

¹¹ Üç ay sonra, kışı adada geçiren 'İkiz Oğullar' arması taşıyan bir İskenderiye gemisiyle yola çıktık.

¹² Sirakuza Kenti'ne uğrayıp orada üç gün geçirdik.

¹³ Oradan çevreyi dolaşarak Regium Kenti'ne vardık. Ertesi gün güneyden bir rüzgâr esti ve ikinci gün içinde Puteoli'ye ulaştık. ¹⁴ Orada bulduğumuz kardeşler, yanlarında bir hafta kalmamız için ricada bulundular. Böylece Roma'ya vardık.

¹⁵ Haberimizi alan oradaki kardeşler, bizi karşılamak için Appius Çarşısı'na ve Üç Hanlara kadar geldiler. Pavlus onları görünce Tanrı'ya şükretti ve yüreklendi.

¹⁶ Roma'ya girdiğimizde, yüzbaşı mahkûmları muhafız komutanına teslim etti. Ama Pavlus'un bir askerinin gözetiminde tek başına kalmasına izin verildi.

¹⁷ Üç gün sonra Pavlus Yahudiler'in ileri gelenlerini bir araya çağırdı. Bir araya geldiklerinde onlara şöyle dedi: "Kardeşler, ben ne halkımıza ne de atalarımızın törelerine karşı bir suç işledim. Yine de Yerusâlem'de tutuklanıp Romalılar'ın eline

teslim edildim. ¹⁸ Onlar beni sorguya çektikten sonra serbest bırakmak istediler. Çünkü ölüm cezasını gerektiren hiçbir suç işlememiştim. ¹⁹ Ama Yahudiler buna karşı çıkınca, Sezar'a başvurmak zorunda kaldım. Bunu, ulusumdan şikayetçi olduğum için yapmadım. ²⁰ Bu nedenle sizi görmek ve sizinle konuşmak istedim. Ben İsrail'in umudu uğruna zincire vurulmuş bulunuyorum.”

²¹ Ona, “Biz Yahudiye'den seninle ilgili bir mektup almadık, ne de oradan gelen kardeşlerden biri seninle ilgili kötü bir haber getirip kötü bir şey söyledi. ²² Ama biz senin fikirlerini senden duymak isteriz. Çünkü bu mezheple ilgili, her yerde aleyhinde konuşulduğunu biliyoruz” dediler.

²³ Pavlus'la bir gün kararlaştırdılar. Kalabalık bir biçimde onun bulunduğu yere geldiler. Pavlus sabahdan akşama kadar onlara Tanrı'nın Kralığı hakkında açıklamalarda bulunup tanıklık etti. Hem Moşe'nin Yasası'na hem de peygamberlerin yazılarına dayanarak onları Yeşua hakkında ikna etmeye çalıştı. ²⁴ Bazıları söylenenlere inandı, bazıları ise inanmadı. ²⁵ Kendi aralarında anlaşamayınca, Pavlus'un şu sözünden sonra ayrıldılar: “Kutsal Ruh, Peygamber Yeşaya aracılığıyla atalarımıza doğru söyledi. ²⁶ Ruh şöyle dedi:

‘Bu halka bildir, duyacak, duyacak, ama hiçbir şekilde anlamayacaksınız.

Bakacak, bakacak, ama hiçbir şekilde göremeyeceksiniz.

²⁷ Çünkü bu halkın yüreği duygusuzlaştı. Kulakları duymaz oldu.

Gözlerini yumdular.

Öyle ki, gözleriyle görmesinler, kulaklarıyla duymasınlar, yürekleriyle anlamasınlar, ve bana dönmesinler, dönselerdi, onları iyileştirirdim.”

²⁸ “Öyleyse şunu bilin ki, Tanrı'nın kurtuluş haberi öteki uluslara gönderilmiştir ve onlar dinleyeceklerdir.”

²⁹ Pavlus bu sözleri söyledikten sonra Yahudiler kendi aralarında şiddetli bir tartışma yaşayarak oradan ayrıldılar.

³⁰ Pavlus tam iki yıl kendi kiraladığı evde oturdu. Kendisine gelen herkesi kabul etti.

³¹ Hiçbir engelle karşılaşmadan Tanrı'nın Krallığı'nı tam bir cesaretle duyuruyor, Efendi Yeşua Mesih'le ilgili gerçekleri öğretiyordu.

Yeni Türkçe Kutsal Kitap Çevirisi (YTC)
The Holy Bible in the Turkish Language, translated
from the World English Bible

Copyright © 2023, 2024 İsmail Serinken

Language: Türkçe (Turkish)

Bu çeviride Tanrı'nın Çıkış 3:14-15 ayetlerinde Moşe'ye açıklamış olduğu, değişmez ve ebedi adı "Yahve" kullanılmıştır. Yine Tanrı'nın kutsal adından gelen ve bütün adların üzerindeki en yüce ad olan Mesih'in adı da, özgün haliyle, Yeşua" olarak kullanılmıştır. Kutsal Kitap'ta bulunan tüm diğer adlar da özgün halleriyle kullanılmıştır. Bu çeviri yapılırken çevirinin yapıldığı ana metin olan World English Bible (WEB) çevirisi gibi, metni daha anlaşılır hale getirme çabasıyla yapılan yorumlardan kaçınılmış, metin mümkün olduğu kadarıyla, kelime kelime, yani literal olarak çevrilmiştir.

CC-BY-ND

Bu İncil tercümesi kontrol ediliyor. Eğer herhangi bir hata bulursanız lütfen turytc@eBible.org adresinden bize bildirin.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2024 from source files dated 6 May 2024

19fdae70-69be-522d-9a4e-8538db60f3c5